

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: sociální práce

Studijní obor: sociální pracovník

Kód oboru: 7502R022

Název bakalářské práce:

SPECIFIKA PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH SLUŽEB V OBCÍCH MIKROREGIONU PODJEŠTĚDÍ

***THE SPECIFICITY OF PROCESSES FOR PLANNING SOCIAL
SERVICES IN COMMUNITIES IN THE MICRO-REGION
PODJEŠTEDI***

Autor:

Jana Svobodová
Aloisina výšina 643
460 15 Liberec 15

Podpis autora: _____

Vedoucí práce: Mgr. Květuše Sluková

Počet:

stran	obrázků	tabulek	grafů	zdrojů	příloh
62	0	0	9	24	5 + 1 CD

CD obsahuje celé znění bakalářské práce.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:

Jana Svobodová

Adresa:

Aloisina výšina 643, Liberec 15

Studijní program:

Sociální práce

Studijní obor:

Sociální pracovník

Kód oboru:

7502R022

Název práce:

SPECIFIKA PROCESU PLÁNOVÁNÍ SOCIÁLNÍCH
SLUŽEB V OBCÍCH MIKROREGIONU PODJEŠTĚDÍ

Název práce v angličtině:

THE SPECIFICITY OF PROCESSES FOR PLANNING
SOCIAL SERVICES IN COMMUNITIES IN THE MICRO-
REGION "PODJEŠTĚDÍ"

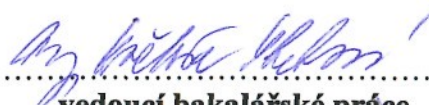
Vedoucí práce:

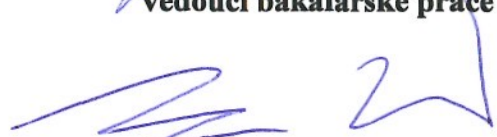
Mgr. Květuše Sluková

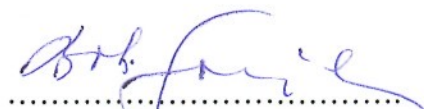
Termín odevzdání práce:

30.4.2008

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Jana Svobodová

Datum: 16.02.2007

Podpis studenta:

Cíl práce:

Zmapovat zkušenosti s procesem plánování rozvoje sociálních služeb v obcích Mikroregionu Podještědí, definovat fáze procesu plánování sociálních služeb a analyzovat konsenzus přání a možností v oblasti poskytování sociálních služeb v mikroregionu.

Základní literatura:

MAŠÍNOVÁ, L., POLESNÝ, M.: *Komunitní plán péče ve městě a okrese Ústí nad Labem na rok 2001 – 2003*

Kol. autorů: *Analýza zákona o sociálních službách z pohledu uživatelů a poskytovatelů. Praha: SKOK. 2006*

KOPŘIVA, K. a KOI. *Metodika hodnocení kvality sociálních služeb. Praha: MPSV, 2000.*

KOPŘIVA, K. *Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál, 1997* Autorský kol.: Obce, města, regiony a sociální služby. SOCIOPRESS, s.r.o. , Praha 1997

ÚLEHLA, I. *Umění pomáhat. 2. vyd. Praha: SLON, 1999. 128 s. ISBN 80-8585-069-9.*

VASKOVÁ, V., ŽEŽULA, O.. *Komunitní plánování - věc veřejná : Jak zjistit co lidé opravdu chtějí? Jak zlepšit život v obci?. 1. vyd. Praha 2 : MPSV, 2002*

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a prováděcí vyhláška k němu

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne:

Podpis:

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí práce Mgr. Květuši Slukové za metodické vedení, podporu a cenné připomínky k bakalářské práci.

Děkuji všem starostům - účastníkům procesu komunitního plánování v Mikroregionu Podještědí, kteří přispěli svými poznatky a zkušenostmi. Dík patří Ing. Janě Pokorné, lektorce Vzdělávacího programu pro zpracovatele komunitního plánu na úrovni obce, za citlivé provázení procesem komunitního plánování v rámci Libereckého kraje.

Název bakalářské práce: Specifika procesu plánování sociálních služeb v obcích Mikroregionu Podještědí

Název bakalářské práce: The specificity of processes for planning social services in communities in the micro-region Podjestedi

Jméno a příjmení studenta: Jana Svobodová

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2007/2008

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Květuše Sluková

Resumé:

Bakalářská práce se zabývala metodou a procesem komunitního plánování sociálních služeb a zmapováním specifik, která doprovázejí komunitní plánování sociálních služeb v rámci určité lokality – Mikroregionu Podještědí. Práci tvořily dvě části. Teoretická část popisovala základní pojmy v oblasti plánování sociálních služeb pomocí zpracování a prezentace odborných zdrojů. Praktická část zjišťovala formou dotazníku a rozhovoru postoje 11 zástupců místních samospráv Mikroregionu Podještědí k vytváření lokální koncepce sociálních služeb. Zkoumala roli a strategii zástupců místních samospráv, jakožto zadavatelů sociálních služeb, v procesu plánování. Analýza se ukázala jako nezbytné zamyšlení nad současným stavem a základem hledání nových námětů pro zdařilý rozvoj sociálních služeb v daném mikroregionu. Za největší klad práce vzhledem ke zkoumané oblasti bylo možné považovat výsledná zjištění, která mohou být přínosná v počátečních fázích zavádění metody komunitního plánování do praxe. Zjištění mohou být podnětem pro zadavatele – starosty obcí, jak k záležitostem v oblasti sociálních služeb přistupovat.

Klíčová slova: dostupnost sociálních služeb, komunita, komunitní plánování, komunitní práce, místní samospráva, partnerství na místní úrovni, poskytovatel sociální služby, specifika plánování sociálních služeb, standardy kvality sociálních služeb, strategie zadavatelů sociálních služeb, uživatel sociální služby, zadavatel sociální služby.

Summary:

This thesis dealt with the method and procedures of the community planning of social services, as well as with charting the specifications related with the community planning of social services within a specified locality – Micro-region Podjestedi. The thesis consisted of two parts. The theoretical part described the main terms within the field of social services planning by processing and presenting of competent sources. The practical part was meant to elicit, through questionnaires and interviewing, the attitude of 11 representatives from the local authorities of Micro-region Podjestedi towards the formation of a local social services concept. This part examined the role and strategy of local authorities' representatives as social services submitters in the planning process. The analysis showed the necessity to examine the current situation and became a base for seeking new subject matter to successfully develop the social services in the Micro-region. According to the surveyed field, the final outcome which could benefit the opening phases of putting the community planning method into practice could be considered as the most productive part of the thesis. These findings could encourage and help submitters – mayors – in their approaches towards a social services matter.

Keywords: social services availability, a community, community planning, community work, a local authority, a partnership on a local level , a social services provider, social services planning specifications, the quality of social services standards, a social services submitters' strategy, a social service user, a social service submitter.

Obsah

1	ÚVOD	9
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA	11
2.1	Sociální služby	11
2.1.1	Typy sociálních služeb	11
2.1.2	Reforma sociálních služeb	12
2.1.3	Plánování sociálních služeb	13
2.1.4	Standardy kvality sociálních služeb	13
2.2	Vymezení pojmů komunitní plánování	13
2.2.1	Komunita	14
2.2.2	Komunitní práce	14
2.2.3	Komunitní plánování	15
2.2.4	Počátky komunitního plánování v České republice	15
2.2.5	Komunitní plánování jako metoda, její cíle a principy	16
2.2.6	Partnerství na místní a regionální úrovni	20
2.2.7	Účastníci komunitního plánování	20
2.2.8	Komunitní plánování jako proces	21
2.2.9	Přínos komunitního plánování pro obec	25
2.2.10	Komunitní plán	25
2.3	Zástupci místních samospráv jako zadavatelé sociálních služeb	27
2.3.1	Role místních samospráv	27
2.3.2	Strategie	28
2.4	Shrnutí teoretické části	31
3	PRAKTICKÁ ČÁST	34
3.1	Cíl praktické části	34

3.1.1 Stanovení předpokladů	34
3.2. Použité metody	34
3.3 Plánování rozvoje sociálních služeb v Mikroregionu Podještědí	35
3.3.1 Specifikace Mikroregionu Podještědí	35
3.3.2 Organizační struktura Města Český Dub, vnější vztahy	37
3.3.3 Komunikace s veřejností	39
3.4 Tvorba komunitního plánu města Český Dub	40
3.4.1 Sociální služby v Českém Dubu	42
3.5 Dotazníkové šetření	44
3.6 Řízené rozhovory	49
4 ZÁVĚR	57
5 NÁVRH OPATŘENÍ	59
6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
7 SEZNAM PŘÍLOH	62

1 ÚVOD

Sociální služby představují jednu z forem pomoci osobám v nepříznivé sociální situaci. Nejsou významné proto, že je potřebuje mnoho lidí, ale proto, že bez jejich působení by se značná část populace nemohla podílet v mnoha oblastech na životě společnosti a tím by bylo pro ni znemožněno uplatnění lidských a občanských práv. Sociální služby jsou poskytovány občanům, kteří je potřebují vzhledem ke svému zdravotnímu stavu, věku nebo nepříznivé sociální situaci, a kteří bez pomoci společnosti nemohou překonat tíživou sociální situaci nebo nepříznivé poměry.

Předložená bakalářská práce a její závěry pojednávají o relativně nové aktivitě, tj. plánování sociálních služeb, kterou reforma sociálních služeb, jejímž výstupem byl zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, spolu se změnou financování sociálních služeb a standardy kvality sociálních služeb přinesla. Pro „plánování rozvoje sociálních služeb“ se v České republice vžil pojem „Komunitní plánování sociálních služeb“, který se k nám dostal ze zahraničí. Komunitní plánování je novodobá metoda plánování sociálních služeb na místní úrovni tak, aby byly zohledněny požadavky a přání lidí žijících v komunitě. Metodika pro realizaci komunitního plánu sociálních služeb je obecně stanovena v zákoně č.108/2006 Sb., o sociálních službách.

Cílem bakalářské práce je zmapovat zkušenosti s procesem plánování rozvoje sociálních služeb v obcích mikroregionu Podještědí. K tomu, aby mohlo být dosaženo cíle, bylo potřeba zjistit, zda zadavatelé sociálních služeb ve zvolené lokalitě vnímají komunitní plánování jako žádoucí a důležitou součást místní politiky a zda plánování sociálních služeb je otevřený a cyklický proces zjišťování potřeb, zdrojů a hledání řešení, která nejlépe odpovídají místním podmínkám a potřebám lidí.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí:

Teoretická část (teoretická východiska) objasňuje zejména pojem sociální služby, plánování rozvoje sociálních služeb, resp. pojem komunitního plánování a vysvětluje jeho použití při vytváření fází procesu plánování sociálních služeb. Definuje fáze procesu plánování sociálních služeb. Zároveň se zabývá rolí obcí, jakožto zadavatelů sociálních služeb a jejich strategií v oblasti rozhodování o sociálních službách. Stručně vysvětluje postavení obcí a jejich pravomocí a povinností vzhledem k sociálním službám.

V praktické části je popsána zvolená metoda předmětu zkoumání a techniky sběru dat, místo předmětu zkoumání a postup zpracování otázek. Vzhledem k charakteru předmětu zkoumání byl zvolenou technikou sběru dat kvalitativní rozhovor a studium dokumentů. Praktická část práce na základě provedeného šetření ve zvolené lokalitě podává analýzu názorů zadavatelů na komunitní plánování. Zabývá se přístupem zadavatelů k sociálním službám a jejich představou o vytváření koncepce sociálních služeb. Podrobně zjišťuje roli zadavatelů v tomto procesu a snaží se pochopit a popsat, jak se strategie, které zadavatelé uplatňují, promítají do jejich přístupu k vytváření koncepce a obecně k záležitostem sociální oblasti. Na základě zjištěných poznatků vyslovuje práce závěr k názorům zadavatelů ve zkoumané lokalitě a obecně k zavádění metody komunitního plánování.

Výsledná zjištění mohou být přínosná v počátečních fázích zavádění metody komunitního plánování do praxe na obcích do 3 tisíc obyvatel a mohou být podnětem pro zadavatele, jak k záležitostem v oblasti sociálních služeb přistupovat.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA

2.1 Sociální služby

Sociální služby je základní pojem, který se prolíná celým dalším textem. V následující části bude vymezen pojem „sociální služby“ a jeho charakteristika.

Sociální služby jsou součástí systému sociálního zabezpečení obyvatel České republiky. Sociální služby jsou druhem sociální pomoci poskytované konáním státní, regionální, obecní či soukromé instituce ve prospěch jiné osoby. (Nekola, 2003 in Rylichová, 2005)

„Sociální službou se rozumí činnost nebo souhrn činností poskytující osobám pomoc v nepříznivé sociální situaci a ochranu před sociálním vyloučením s cílem umožnit jim zapojení do běžného života společnosti a využívat obvyklým způsobem jiných systémů (např. bydlení, školství, zdravotnictví, služby zaměstnanosti atd.)“ (Podmínky poskytování dotací MPSV¹ in Oriniaková, 2005).

Cílem sociálních služeb je zprostředkovat lidem v nepříznivé sociální situaci využívání místních institucí, které poskytují služby veřejnosti i přirozené vztahové sítě, zůstat součástí přirozeného místního společenství, žít normálním způsobem. (Johnová, 2002)

Nepříznivá sociální situace je podle Matouška (2003) oslabení nebo ztráta schopnosti řešit z důvodu věku, nepříznivého zdravotního stavu, pro krizovou sociální situaci, životní návyky, způsob života vedoucí ke konfliktu se společností, sociálně znevýhodňující prostředí, ohrožení práv a zájmů, trestnou činností jiné osoby nebo z jiných závažných důvodů vzniklou situaci tak, aby toto řešení podporovalo sociální začlenění a ochranu před sociálním vyloučením².

2.1.1 Typy sociálních služeb

Typologie sociálních služeb může být určena podle různých kritérií. Příkladem může být třídění podle délky trvání služby: dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé, nebo podle místa poskytování služby, na služby spojené s bydlením v zařízení, spojené s návštěvou zařízení, spojené s návštěvou uživatele.

¹ Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále také MPSV)

² Termín sociální vyloučení označuje Matoušek (2003) jako nedostatečnou účast jednotlivce, skupiny nebo místního společenství na životě celé společnosti – nedostatečný přístup ke vzdělání, zdraví, ochraně a blahobytu. Fakticky to znamená život v chudobě, bez účasti na trhu práce.

Podle charakteru činnosti se sociální služby dělí na služby sociální péče, služby sociální intervence a služby sociálních aktivit. Služby sociální péče, čili služby zaměřené na vyrovnání příležitosti nebo odstranění bariér zahrnují zejména domovy pro seniory a občany s fyzickým, mentálním a smyslovým znevýhodněním, chráněné bydlení, chráněné dílny, osobní asistenci, pečovatelskou službu, penziony, realitní péči, stacionáře, atd. Cílem služeb sociální intervence je zmírnění nebo úplná změna nepříznivé sociální situace způsobené vztahovou krizí, konfliktním způsobem života nebo rizikovým prostředím, kde se osoba nebo skupina nachází. K službám sociální intervence patří azylové bydlení, bydlení na půli cesty, denní centra, denní stacionáře, kontaktní práce, krizová pomoc, noclehárny, poradenství, raná intervence a terapeutické komunity.

V rámci komunitního plánování jsou podle Matouška (2003a) důležité rovněž služby sociálních aktivit, označující podporu volnočasových a jiných programů, které přispívají k rozvoji komunity a místních společenství za aktivní účasti jejich obyvatel. Posilují soudržnost a soužití obyvatel na této úrovni a přispívají tím ke zvýšení kvality života komunity. V procesu komunitního plánování se obvykle vychází z rozdělení služeb podle cílových skupin uživatelů. Cílovou skupinou se rozumí skupina osob v nepříznivé sociální situaci, která využívá sociální službu.

2.1.2 Reforma sociálních služeb

Hlavním nástrojem reformy se stal zákon č. 108/2006 Sb., zákon o sociálních službách. Tento zákon vymezuje typy sociálních služeb, které jsou běžnou součástí praxe, zavádí systém akreditací, registrace a inspekce kvality sociálních služeb.

Již v roce 2000 byl zahájen česko-britský projekt Ministerstva práce a sociálních věcí na podporu reformy sociálních služeb. Hlavními cíli moderního systému sociálních služeb by mělo být zabezpečení funkčnosti sociálních služeb a garance jejich kvality.

Jak uvádí Vasková, Úlehla, Kovář (2001): „...cílem reformy je vytvořit systém sociálních služeb zaručující dostupnost služeb pro všechny osoby, které se ocitnou v nepříznivé životní situaci, přičemž je nezbytné zároveň garantovat kvalitu služeb, zavést jejich účinnou kontrolu, vytvořit způsob plánování služeb a v neposlední řadě vymezit požadavky na profesionalitu pracovníků v sociálních službách.“

2.1.3 Plánování sociálních služeb

Pod pojmem plánování sociálních služeb se rozumí vytváření a realizace sociálních programů, koncepce sociálních služeb.

Hlavním cílem místní koncepce sociálních služeb je na základě analýz a zhodnocení současného stavu v poskytování služeb dosáhnout konsenzusu mezi nabídkou služeb a potřebami jejich uživatelů, stanovení priorit a zároveň dosažení efektivního využití zdrojů a určení směru vývoje sociálních služeb s ohledem na místní specifika.

2.1.4 Standardy kvality sociálních služeb

Od roku 2002 se pro výraz kvalita v sociálních službách používá synonymum standardy kvality sociálních služeb. Standardy jsou souborem kritérií, jejichž prostřednictvím je definována nezbytná úroveň kvality poskytování sociálních služeb v oblasti procedurální, personální a provozní (Jahodová, 2002). Standardy popisují, jak má kvalitní služba vypadat. Jsou souborem měřitelných a ověřitelných kritérií, od roku 2006³ jsou zakotveny v zákoně o sociálních službách. Jejich smyslem je umožnit průkazným způsobem kvalitu poskytované služby, nikoliv stanovit, jaká práva a povinnosti mají zařízení a uživatelé sociálních služeb. Podstatným rysem standardů je jejich obecnost.

2.2 Vymezení pojmů komunitní plánování

Aktuální verze zákona o sociálních službách zahrnuje komunitní plánování pod pojem „plánování rozvoje sociálních služeb“, které definuje jako výsledek procesu aktivního zjišťování potřeb osob ve stanoveném území a hledání způsobů jejich uspokojování s využitím dostupných zdrojů, jehož obsahem je:

- popis a analýza existujících zdrojů a potřeb, včetně ekonomického vyhodnocení,
- strategie zajišťování a rozvoje sociálních služeb,
- povinnosti zúčastněných subjektů,
- způsob sledování a vyhodnocování plnění plánu
- a způsob, jakým lze provést změny v poskytování sociálních služeb.

³ Platné od 1.1.2007

Pro proces plánování sociálních služeb na místní úrovni jsou vžité pojmy komunitní práce, komunitní přístup a komunitní plánování. Následující text vysvětluje pojem komunitního plánování v rámci metod sociální práce. Vysvětluje také pojem komunita jako základní prvek komunitního plánování. Dále popisuje počátky komunitního plánování v České republice.

2.2.1 Komunita

Komunita je společenstvím lidí, žijících v geograficky definované oblasti, mezi nimiž existují vzájemné sociální vazby (ve smyslu příbuzenství, přátelství a známosti v geografické oblasti a také ve smyslu účasti na aktivitách komunity a některých formách ekonomické směny, např. kupování zboží a služeb, práce pro místní zaměstnavatele) a kteří jsou citově vázáni k sobě navzájem a k místu, kde žijí. (Mattessich, Monsey, Roy, 1997 in Matoušek, 2003a)

Navrátil (2001: 132) zdůrazňuje specifičnost komunity: *„Komunita má své specifické možnosti, jak řešit své problémy“ a důležitost uplatnění potenciálu komunity: „V komunitní práci jde o proces uvnitř komunity, při němž se využívají její možnosti a zdroje. Identifikované problémy mají být odstraněny prostředky komunity.“*

V rámci komunitního plánování je komunita definována jako společenství osob, žijících na geograficky vymezeném území, kteří mají určité spektrum potřeb nebo potencionálních potřeb vzhledem k sociálním službám. (Vithová, 2004)

2.2.2 Komunitní práce

Komunitní plánování je jedním z modelů komunitní sociální práce (sociální práce s komunitou). Obecné principy komunitní sociální práce platí i pro komunitní plánování jako jeden z modelů tohoto přístupu. V této kapitole budou rozlišeny pojmy komunitní práce, komunitní přístup a komunitní plánování a objasnění vztahů mezi nimi.

Matoušek (2003a) definuje komunitní přístup jako důraz na procesy, které se týkají spolupráce sektorů – veřejného sektoru (státní správa a místní správa), podnikatelského sektoru (velkých i malých podniků v místní komunitě, drobných podnikatelů) místních občanů (ať už organizovaných v různých neziskových organizacích, nebo neorganizovaných) – při vyvolávání změny na místní úrovni.

Navrátil (2001) uvádí komunitní práci jako jednu z hlavních metod sociální práce (vedle individuální a skupinové práce). Navrátil také uvádí dva důležité procesy, jež komunitní práce zahrnuje, a to plánování (tj. vymezení problémových oblastí, diagnostikování případů a zformulování řešení) a organizování (tj. stanovení nezbytných strategií pro ovlivnění činnosti).

2.2.3 Komunitní plánování

Plánováním všeobecně rozumíme volbu úkolů, určování jejich priorit a sestavení pořadí jejich realizace tak, aby bylo dosaženo cílů. Podle organizační úrovně a řešených problémů mohou být plány strategické a operativní nebo dlouhodobé a krátkodobé.

Matoušek (2003b) definuje komunitní plánování jako přímé vyjednávání mezi zřizovateli, poskytovateli a uživateli služeb, jehož cílem je zlepšit místní sociální politiku či charakter sociálních, případně dalších souvisejících služeb. Výsledkem by měl být periodicky zveřejňovaný komunitní plán.

Komunitní práce je tedy obecný pojem zahrnující různé přístupy a strategie, mezi nimi i komunitní plánování. Komunitní plánování je chápáno v užším významu jako jeden z typů komunitní sociální práce. Zahrnuje analýzu podmínek, zdrojů a potřeb komunity, na jejímž základě vzniká plán rozvoje komunity. Komunitní přístup je způsob, jímž se v komunitní práci postupuje ve vztahu ke klientovi.

2.2.4 Počátky komunitního plánování v České republice

Komunitní plánování sociálních služeb se jako metoda začalo v ČR rozvíjet jako reakce na procesy transformace a reformy sociálních služeb. Základní principy metody jsou převzaty zejména z Velké Británie, kde je tento způsob plánování úspěšně používán a legislativně zakotven. V roce 1999 začal vznikat 1. Komunitní plán péče v Ústí nad Labem, jemuž předcházela dlouhodobý Projekt rozvoje sociálních služeb. V roce 2000 bylo komunitní plánování zahájeno v Písku jako modul č. 1 česko-britského projektu Ministerstva práce a sociálních věcí na podporu reformy sociálních služeb. Druhý modul tohoto projektu probíhal v Olomouci a zabýval se zaváděním standardů kvality, třetí modul byl věnován analýze činností MPSV a vytváření strategií národní sociální politiky, a s nimi souvisejících metodických postupů (Komunitní plánování, 2005).

2.2.5 Komunitní plánování jako metoda, její cíle a principy

Obsahem této kapitoly je popsat komunitní plánování jako jednu z metod používaných pro vytvoření plánu sociálních služeb a ozřejmit cíle, principy a postupy komunitního plánování.

Komunitní plánování sociálních služeb je způsob plánování sociálních služeb na místní a regionální úrovni. Podstatou komunitního plánování je zohlednění potřeb obyvatel a zároveň zdrojů komunity.

Šimková (2005) vidí komunitní plánování jako moderní metodu plánování sociálních služeb, která se vyznačuje znaky udržitelného rozvoje a jako nástroj, který pomáhá zajišťovat územní dostupnost sociálních služeb v jednotlivých obcích a regionech.

Definice MPSV shrnuje metodu i cíl komunitního plánování takto:

„Základem komunitního plánování sociálních služeb je spolupráce zadavatelů (obcí, krajů) s uživateli (klienty) a poskytovateli (jednotlivými organizacemi) sociálních služeb při vytváření plánu, vyjednávání o budoucí podobě služeb a realizaci konkrétních kroků. Společným cílem je zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb.

Při plánování sociálních služeb se vychází zejména z porovnání existující nabídky sociálních služeb se zjištěnými potřebami (potenciálních) uživatelů služeb. Výsledek provedeného srovnání slouží jako jeden z klíčových podkladů pro zformulování priorit v oblasti sociálních služeb.“ (MPSV, 2005a)

Komunitní plánování je „...metoda, která umožňuje zpracovávat rozvojové materiály pro různé oblasti veřejného života na úrovni obce i kraje a která výrazně posiluje principy zastupitelské demokracie. Charakteristickým znakem metody je důraz na zapojování všech, kterých se zpracovávaná oblast týká, na dialog a vyjednávání, na dosažení výsledku, který bude přijat a podporován většinou účastníků.“ (Vasková, Žežula, 2002)

Komunitní plánování posiluje demokratické principy a klade důraz:

- na zapojování všech, kterých se oblast týká,
- na dialog a vyjednávání,
- na dosažení výsledků podpořených většinou.

Metodou komunitního plánování lze na úrovni obcí nebo krajů plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů. Jde o otevřený

proces zjišťování potřeb a zdrojů a hledání nejlepších řešení v oblasti sociálních služeb (MPSV, 2005b). Výsledkem metody komunitního plánování je vytvoření plánu rozvoje sociálních služeb v lokalitě tak, aby odpovídaly zároveň potřebám, možnostem i zdrojům komunity.

Cílem komunitního plánování je posilovat sociální soudržnost komunity a zároveň přispívat k sociálnímu začleňování a předcházení sociálnímu vyloučení jednotlivců i skupin. Komunitní plánování propojuje aktivitu a potřeby občanů s rozhodováním samosprávy. Otevírá prostor pro komunikaci občanů, čímž přispívá k rozvoji lokální demokracie, zároveň klade důraz na odpovědnost představitelů obce vůči občanům tak, aby výsledné rozhodnutí reagovalo na přání a potřeby občanů a tudíž bylo občany kladně přijímáno.

Jedním z důležitých cílů je také dosažení efektivního využití investovaných finančních prostředků. Ty by v ideálním případě měly být vydávány pouze na služby, které jsou v dané lokalitě opravdu potřebné a budou skutečně občany využívány.

Součástí komunitního plánování je také soustava sledování, hodnocení a informování veřejnosti. Cílem je tedy také vyhodnocování efektivity zaváděných opatření a jejich legitimacy.

Principy komunitního plánování vycházejí z principů sociální politiky obecně a principů přímé demokracie, jimiž jsou participace, spravedlnost a solidarita. Evropská unie prosazuje tři klíčové požadavky na sociální služby:

- kvalita – souhrn vlastností a charakteristik služby, které souvisejí s jejich schopností uspokojit známé či předpokládané potřeby uživatele;
- dostupnost – fyzická, ekonomická, sociální, informační, psychologická;
- ochrana uživatele – bezpečnost, transparentnost, aktivní účast uživatelů při plánování i poskytování služby. (Oriniaková, 2005)

Komunitní plánování ve své podstatě vychází z těchto požadavků a ve svých postupech je maximálně uplatňuje. Kvalitu řeší standardy kvality sociálních služeb a věci s nimi spojené.

Dostupnost sociálních služeb

Dostupnost je základním pojmem plánování sociálních služeb. (Dalšími jsou efektivita služeb, kvalita a přiměřenost). Cílem plánování sociálních služeb je jejich rozvoj a

postupné změny k tomu, aby lidem byly dostupné kvalitní služby efektivně využívající prostředků vložených přiměřeně místním potřebám.

Matoušek uvádí (2003), že pojem dostupnost služby: „...je komplexní ukazatel toho, jak je služba pro klienta dosažitelná. Zahrnuje vzdálenost, dopravní spojení, nepřítomnost bariér pro postižení, provozní hodiny, čekací dobu, poplatky v širším pojetí i chování personálu, úpravu místa poskytované služby, v ještě širším pojetí i předpisy umožňující lidem služby užívat.“

Vzhledem k tomu, že definice pojmu dostupnost sociálních služeb nebyla dosud zcela objasňována, v práci je věnována značná pozornost pochopení pojmu. Dostupnost sociálních může být dle Úlehly (Manuál zadavatele sociálních služeb, 2008) chápána dle různých měřítek: místní, typová, finanční, sociální, privátní, konkurenční, informační.

Místní dostupnost rozumíme existenci služeb na daném území. Zajímá nás, jak daleko je služba, za kterou klient musí docházet, jaká dopravní a bezbariérová přístupnost je zaručena. U místní dostupnosti je nutné, aby služby, které lidé potřebují, za těmito lidmi přišly do místa, kde žijí. A naopak tam, kde je třeba za službou dojít, aby byla k dispozici v místě, kam se lidé mohou opravdu dostat.

Typová dostupnost měří to, jak úplná je ve stanoveném místě či území nabídka těch služeb, které lidé opravdu potřebují. To znamená, jaké různé typy služeb jsou nabízeny a do jaké míry tato nabídka odpovídá tomu, co lidé opravdu potřebují.

Finanční dostupnost. Ne všechny sociální služby jsou zdarma, proto je potřeba znát veškeré náklady na poskytování a přijímání služeb v daném místě.

Sociální dostupnost se zabývá tím, zda a jak je stigmatizující a sociálně znevýhodňující být příjemcem určité služby a jaký dopad to má na j pozici jedince vůči ostatním.

Veřejná dostupnost řeší, o co všechno přijde člověk tím, že se rozhodne přijímat sociální službu a jaký uživatelský komfort pro příjemce sociální služby je přiměřený.

Konkurenční dostupnost. Plánováním jsme nuceni hledat vyváženost mezi tím, že na straně jedné svobodnější volba klientů při výběru služby by měla zvyšovat kvalitu a snižovat náklady. Na druhou stranu může být služeb v jednom místě příliš a služby se začnou spojovat.

Informační dostupnost. Je považována za jednu z nejdůležitějších – základní poradenství je přitom zakotveno již v zákoně o sociálních službách. Mnohdy lidé ani nevědí, že mají právo na bezplatné základní sociální poradenství.

Základní zásady a principy komunitního plánování

Procesy komunitního plánování vycházejí ze zdrojů a specifík dané komunity, proto je jejich podoba vždy originální. Společné jsou však zásady a principy, které jsou při komunitním plánování respektovány a zároveň tvoří základ pro všechny aktivity bez ohledu na místo jejich realizace (Šimková, 2005). Základní zásady a principy komunitního plánování jsou:

- partnerství a spolupráce;
- zapojování místního společenství;
- potřeby, priority a směry rozvoje jsou stanoveny lidmi, kteří v obci žijí;
- průběh zpracování komunitního plánu je stejně důležitý jako jeho výstupy;
- kompromis přání a možností (Průvodce, 2004).

Podstatou komunitního plánování je, že rozhodnutí vychází „zezdola“, tedy z názorů všech členů společenství. Důležité je, aby o poskytování služeb nerozhodovali úředníci „od stolu“ podle svých představ o tom, co lidé potřebují, ale aby rozhodování začínalo přímo mezi těmi, kteří služby potřebují a chtějí vyjádřit svůj názor, tedy mezi uživateli služeb.

V rámci metody komunitního plánování se používají různé postupy, zahrnující především analýzy, dotazování a metody komunikace s veřejností⁴. Jsou jimi například SWOT analýza⁵, socio-demografická analýza⁶, analýzy ekonomické, dialog, dotazníková šetření a řízené rozhovory; v oblasti komunikace s veřejností například vyjednávání,

⁴ *Komunikace s veřejností* je v procesu komunitního plánování klíčovým postupem. Zapojení veřejnosti je základní podmínkou komunitního plánování, jehož přínosy jsou pragmatické, ekonomické i sociálně-politické.

⁵ „SWOT je zkratka pro „Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats“ (silné stránky, slabé stránky, příležitosti a ohrožení). SWOT analýza je souhrnným výstižným popisem situace v současné době. Analýza shrnuje všechny dosažené poznatky z analytické části do stručného jednoduchého zápisu pomocí toho, že poznatky třídí a přiřazuje k silným stránkám, slabým stránkám, příležitostem nebo ohrožením“ (Oriniaková, 2005: 6).

⁶ *Socio-demografická analýza* obsahuje statistické údaje využitelné při KPSS. Jedná se o tzv. tvrdé údaje o populaci, vůči které se má sociální povinnost plnit. „Součástí socio-demografické analýzy jsou většinou i sociologické (tzv. měkké) informace o očekáváních a postojích populace“ (Oriniaková, 2005: 44).

připomínková řízení, ankety, diskuse, besedy, konference a přednášky, diskusní kluby a listy, mediální kampaň, apod.

2.2.6 Partnerství na místní a regionální úrovni

Stejně jako u řady dalších relativně nových oblastí a pojmů, které do ČR začaly přicházet především v souvislosti se vstupem země do Evropské úrovně, neexistuje v ČR obecně platná a přijímaná definice partnerství. Česká legislativa nezná pojem samotného partnerství.

Partnerství se nedá naučit, je nutné ho zažít. Je spojené s tradicí. *“Partnerství představuje normální jev, který pomáhá místním komunitám zvýšit efektivitu společných aktivit, zlepšit kvalitu poskytovaných služeb či výkonu veřejné správy, protože lidé jsou automaticky vtahováni do veřejného dění a orgány místní správy ze zcela pragmatických důvodů se naučily reflektovat veřejné zájmy a veřejné mínění.”* (Stulík 2007 in Manuál zadavatele sociálních služeb). V Čechách došlo ke čtyřicetiletému pozastavení přirozeného společenského vývoje, proto se sociální vazby a mechanismy partnerství znovu utvářejí.

2.2.7 Účastníci komunitního plánování

Komunitní plánování je zejména otevřenou diskusí a dohodou mezi zadavateli, poskytovateli a uživateli o podobě sociálních služeb. Úspěšná realizace metody komunitního plánování se tedy odvíjí z východisek a očekávání jednotlivých aktérů.

Zadavatel je odpovědný za zajištění sociálních služeb na příslušném území (Podmínky poskytování dotací, MPSV in Oriniaková, 2005). Zadavatelem služeb je především kraj, obec. Hlavní odpovědnost za kvalitu a dostupnost sociálních služeb nesou jejich představitelé - zastupitelstvo. Je velmi důležité, aby obec, kraj usnesením zastupitelstva deklarovala své odhodlání rozvíjet sociální služby, které se tak stane:

- vyjádřením politické vůle v obci/kraji,
- potvrzením legitimacy komunitního plánování,
- garancí pro zapojení dalších účastníků.

Laicky řečeno zadavatelé služby zakládají, hradí, zadávají, pořádají. V procesu komunitního plánování je vždy nutné politické rozhodnutí o aktivní účasti obce.

Poskytovatel sociálních služeb je subjekt, který služby poskytuje a nabízí, bez ohledu na to, zda se jedná například o nestátní neziskové organizace, organizace zřízené obcí

nebo krajem (Průvodce, 2004). Všichni poskytovatelé mají při komunitním plánování rovné postavení. Jejich cíle a záměry mají stejnou váhu.

Uživatelem je osoba nebo skupina osob, užívajících sociální služby z důvodu své nepříznivé sociální situace, tj. „fyzické nebo právnické osoby, které mají zvláštní potřeby, na něž služby reagují“ (Matoušek, 2003b: 94). Cíle a záměry uživatelů mají při komunitním plánování stejnou váhu jako cíle a záměry zadavatelů a poskytovatelů. Vyhledávání, oslovování a zapojování uživatelů do činnosti na komunitním plánu je nenahraditelná možnost, jak zjistit potřeby v sociálních službách, jak získat informace o kvalitě poskytovaných služeb, jak odhalit existující nedostatky v jejich nabídce a jak objevit nové zdroje pro uspokojování potřeb.

Širokou veřejností rozumíme všechny ostatní zájemce, kterým nejsou sociální služby a jejich fungování a poskytování lhostejné a jsou schopni aktivně přispět k vytvoření plánu a jeho realizaci (Průvodce, 2004). Je žádoucí, aby se širší veřejnost aktivně účastnila od samého počátku procesu komunitního plánování. Zapojení veřejnosti přispívá k transparentnosti procesu plánování. V komunitním plánování se počítá i se zapojením dalších organizací a zájmových skupin, kterých se poskytování sociálních služeb dotýká, zejména v oblastech školství, zdravotnictví, pracovních příležitostí, volnočasových aktivit a podobně.

Pro účely komunitního plánování může docházet ke sdružování obcí. „Prosazování záměrů rozvoje je vždy snazší pro sdružení než pro jednotlivé obce/regiony (...) Společný postup přináší úspory zdrojů, zvyšuje kapacitu i možnosti (např. financování konkrétních záměrů) a usnadňuje dosahování cílů rozvoje.“ (Udržitelný rozvoj, 2005)

Významnou podmínkou procesu komunitního plánování je, aby potřeby a cíle stanovili ti, kteří v obci žijí. Účastníci komunitního plánování získávají možnost podílet se na utváření globální struktury sociálních služeb, možnost prosazovat vlastní zájmy a cíle, příležitost k navázání nové kooperace, informace o aktivitách, potřebách a trendech v oblasti sociálních služeb.

2.2.8 Komunitní plánování jako proces

Komunitní plánování je proces (soustava následných aktivit a úkolů, které jsou vzájemně provázané) dlouhodobý a cyklicky se opakující – jednotlivé fáze a základní myšlenky se průběžně opakují. Podílejí se na něm všichni účastníci systému. Smyslem celého

procesu je nejen analýza současné situace v dané lokalitě a v poskytování služeb, ale současně i vyjasňování zájmů jednotlivých účastníků systému. Lidé se sami podílejí na plánování toho, o čem se domnívají, že jim vyhovuje a naplňuje jejich potřeby.

Zkoumat potřeby pro účely plánování rozvoje sociálních služeb znamená zkoumat, co potřebují lidé, aby překonali sociální vyloučení, nebo mu předešli. Pravidelnou aktualizací komunitního plánu a cyklickým opakováním procesu plánování dochází k zachycení změn, které se v meziobdobí objevily, a je tak možné na ně reagovat.

Oriniaková (2005) popisuje jednotlivé fáze v procesu komunitního plánování:

1. *Přípravná / hodnotící fáze:* Vytváří se organizační struktura pro komunitní plánování a získávají se základní zdroje. Na základě zhodnocení současných podmínek pro zahájení procesu komunitního plánování vznikne zadání a plán práce na komunitním plánu sociálních služeb. V této fázi je důležitá politická podpora především ze strany obce.

2. *Analyticko-popisná fáze:* Je zpracována analýza současného stavu oblasti rozvoje lidských zdrojů, obsahující demografickou analýzu, analýzu poskytovatelů sociálních služeb a analýzu zdrojů systému sociálních služeb. Klíčovou součástí je zjišťování a popis potřeb a přání uživatelů/veřejnosti. Probíhá informační kampaň. Vytváří se partnerství pro zpracování komunitního plánu.

3. *Fáze plánování:* Účelem této fáze je vyjednávání a společná dohoda o komunitním plánu, jeho prioritách a realizaci. Porovnání stávajících sociálních služeb s jejich uživatelskou potřebností, SWOT analýza stávajícího sociálního systému služeb a sestavení návrhu strategické části komunitního plánu (to zahrnuje stanovení vize, priorit, dílčích opatření).

4. *Realizační fáze:* Realizační fáze je naplněním a uskutečněním dohodnutých plánů. Zároveň s řízením realizace probíhá i kontrola a monitorování průběhu.

Výsledkem komunitního plánu by měl být zejména systém sociálních služeb na místní úrovni, který odpovídá zjištěným místním potřebám, reaguje na lokální odlišnosti a zajišťuje, že finanční prostředky na služby vynakládané jsou efektivně využívány.

Vasková – Žezula (2002) vymezují následující fáze zpracování komunitního plánování:

2.	Vytvoření řídicí struktury pro komunitní plánování	• zapojení všech účastníků procesu • vytvoření organizační a řídicí struktury pro zpracování komunitního plánu • stanovení pravidel jednání řídicí struktury
3.	Porozumění problémům v komunitě	• představení cílů, zájmů a potřeb všech účastníků • vytvoření a zveřejnění mechanismů pro aktivní spoluúčast veřejnosti • provedení analýzy potřeb a zhodnocení existujících zdrojů • zhodnocení silných a slabých stránek existujícího systému sociálních služeb • vyjmenování příležitostí a rizik a nastínění trendů pro rozvoj sociálních služeb
4.	Návrh rozvoje sociálních služeb	• Představa rozvoje sociálních služeb obsahuje zejména: • hlavní hodnoty, které tvoří její základ a které budou při zpracování komunitního plánu a jeho následném naplňování respektovány a dodržovány, • směr, kterým se budou sociální služby nadále ubírat, • cíl, kterého má být dosaženo, a priority a překážky, které bude nutné překonat, • regionální i nadregionální zdroje, kterých lze využít
5.	Strategie rozvoje sociálních služeb	• plán postupných kroků a úkolů k dosažení stanovených cílů a priorit, • systém sledování realizace komunitního plánu • zpracování konečné verze komunitního plánu • předložení textu komunitního plánu k připomínkování veřejnosti • schválení komunitního plánu zastupitelstvem
6.	Od plánování k provádění	• uskutečňování plánu • informování veřejnosti o uskutečňování komunitního plánu • průběžné vyhledávání a zapojování nových partnerů • nástroje umožňující provést změny v původním komunitním plánu

Bílá kniha v sociálních službách (2003) popisuje 3 etapy procesu tvorby komunitního plánu:

První etapa: popisná: Lze ji vyjádřit otázkou „Kde jsme nyní?“. Zahrnuje popis charakteristiky lokality (její demografii, geografii, způsoby komunikace, charakter místního hospodářství) a současný způsob poskytování sociálních služeb, které jsou aktuálně k dispozici v dané lokalitě (množství služeb a cílové skupiny uživatelů). Nezáleží přitom na tom, kdo vlastní a kdo poskytuje služby.

Druhá etapa: analytická: Můžeme ji vyjádřit otázkou „Kam chceme dospět?“ Jde o analýzu získaných dat.

Třetí etapa: příprava akčního plánu k dosažení rozvoje místních služeb: Charakterizuje ji otázka „Jak tam dospějeme?“ Místní služby by měly uspokojovat lokální potřeby způsobem, který je v souladu se státní a regionální politikou. Zahrnuje hodnocení úrovně, jak současné služby úspěšně uspokojují potřeby a hodnocení stupně, v jakém jsou nezbytné změny. Zahrnuje také hodnocení toho, jaké zdroje jsou k dispozici. Tato etapa také obsahuje rozhodování o pořadí priorit (vše nejde uskutečnit najednou).

Zajištění procesů plánování sociálních služeb

Pro zajištění zdárného průběhu procesů plánování sociálních služeb metodou komunitního plánování je potřeba dle Úlehly (in Manuál zadavatele sociálních služeb, 2008) zajistit řízení, organizaci, vnější podporu a finanční zajištění.

Řízení je chápáno jako řádné ustanovení kvalifikovaných nositelů základních úkolů: funkce garanta, koordinátora a místního metodika, jakožto propojení politického, provozního a odborného sektoru. Plánování je svěřeno zákonem kraji a obci, proto je vhodné garantem pověřit člena zastupitelstva, případně rady města. Jeho úkolem je zajištění podpory procesu plánování, spolupráce mezi obcí a účastníky plánování. Koordinátor zajišťuje bezproblémový chod organizace práce – koordinuje účastníky, jejich strukturu času, návaznost prací atd. Metodik zajišťuje odborné vedení, metodické postupy.

Organizaci rozumíme vytváření pracovních skupin. Pracovní skupiny se zaměřují na popis stávajících zdrojů, jejich analýzu, popis potřeb v dané lokalitě, zajištění financování a další.

Vnější podpora je nutnou součástí zajištění procesů plánování. Představuje ji vzdělávání, supervize, metodické vedení, spolupráce s dalšími obcemi, kraji a národní úrovní.

2.2.9 Přínos komunitního plánování pro obec

- Zapojuje všechny účastníky systému sociálních služeb (tedy uživatele, poskytovatele i zadavatele) do přípravy a uskutečňování plánu sociálních služeb a zvyšuje tak podíl občanů na rozhodovacím procesu o způsobu jejich zajišťování, legitimizuje rozhodování řídicích a zastupitelských orgánů a zvyšuje míru zapojení občanů do dění v obci.
- Podporuje dialog a spolupráci mezi obyvateli, zvyšuje pocit příslušnosti ke komunitě a umožňuje objevovat nové lidské i materiální zdroje.
- Umožňuje obcím sdružovat stávající zdroje, zvyšuje efektivitu jejich využití.
- Zvyšuje dostupnost a kvalitu sociálních služeb a rozšiřuje jejich nabídku, zajišťuje, aby sociální služby odpovídaly zjištěným místním potřebám, reagovaly na lokální odlišnosti.
- Zvyšuje efektivitu investovaných finančních prostředků, protože je vynakládá jen na takové služby, které jsou potřebné.

2.2.10 Komunitní plán

- Je to prostředek, kterým místní komunity ovlivňují regionální, státní politiku a priority,
- je ovlivněn státní a regionální politikou a prioritami,
- může napomoci identifikovat, kde je třeba nové politiky a priorit,
- může přispívat k rozvoji regionálních plánů sociálního a hospodářského rozvoje,
- může být využit na podporu žádostí o příspěvky ze strukturálních fondů,
- může napomoci přehledně mapovat toky finančních zdrojů a efektivně je využívat (podporuje takové sociální služby, které odpovídají místním potřebám).

Zásady při zpracování komunitního plánu

- Při zpracování komunitního plánu je třeba dodržovat následující zásady:
- Potřeby, priority a směry rozvoje soc. služeb musí být stanoveny lidmi, kteří v obci žijí.
- Veškeré činnosti na místní úrovni během přípravy i při naplňování plánu musí být provázány.

- Zkvalitňování sociálních služeb musí být považováno za žádoucí a důležitou součást místní politiky.
- Priority a směry rozvoje sociálních služeb vycházejí z přesvědčení o jedinečnosti, hodnotě, vrozené důstojnosti a právu na sebeurčení každého uživatele sociálních služeb.

Obsah komunitního plánu

- Popis a analýza existujících zdrojů (soupis a popis státních, obecních i nestátních poskytovatelů sociálních služeb a souvisejících služeb - zejména: zdravotnictví, školství, pracovní příležitosti, volný čas, možnosti práce dobrovolníků, možnosti sousedské výpomoci).
- Statistické, sociologické, demografické údaje apod. (např. věkové složení obyvatel regionu, porodnost a úmrtnost, prognózy demografického vývoje).
- Popis a analýzu existujících přání a potřeb obyvatel v oblasti sociálních služeb.
- Představu budoucnosti sociálních služeb - stanovení priorit a cílů rozvoje služeb.
- Časový plán postupu prací a zásady, které je třeba při zpracování a naplňování plánu dodržet.
- Způsob, jakým budou jednotliví účastníci na místní úrovni zapojeni do vytváření a naplňování komunitního plánu - stanovení podílů odpovědnosti a závazků jednotlivých účastníků.
- Způsob, jakým bude komunitní plán sledován, vyhodnocován a případně měněn.

Dobře zpracovaný komunitní plán:

- Je výsledkem vyjednávání mezi všemi účastníky procesu.
- Je naplňován v rámci širokého partnerství v komunitě.
- Odpovídá místním podmínkám a potřebám.
- Stanoví krátkodobé i dlouhodobé cíle a priority rozvoje sociálních služeb.
- Mapuje všechny veřejné, soukromé i dobrovolné subjekty z hlediska aktivit, které směřují k naplnění vytyčených cílů.
- Obsahuje systém hodnocení postupu a průběžného podávání zpráv veřejnosti.

2.3 Zástupci místních samospráv jako zadavatelé sociálních služeb

Zástupci místních samospráv jsou jako potenciální zadavatelé sociálních služeb velmi důležitým účastníkem v procesu komunitního plánování. Při rozhodování o podobě služeb ve své lokalitě volí různé strategie. Důležitým krokem je, aby obce a kraje začaly sociální služby chápat jako svou odpovědnost vůči svým občanům a aktivně se zapojily do jejich plánování. Stejně jako obce berou např. oblast investování, oprav komunikací nebo zřízení kanalizace jako svou povinnost, musejí si uvědomit, že také sociální služby jsou neoddělitelnou součástí toho, co by občan od své obce měl obdržet v případě, že mu určité služby a pomoc nemohou poskytnout jeho příbuzní nebo nejbližší.

Kapitola se zabývá úlohou zástupců místních samospráv coby zadavatelů sociálních služeb jednak při tvorbě místní koncepce sociálních služeb a jednak v procesu komunitního plánování. Dále uvažuje o možných strategiích zástupců místních samospráv v roli zadavatelů sociálních služeb v procesu rozhodování o podobě sociálních služeb a za podmínek, které mohou tento proces ovlivnit.

2.3.1 Role místních samospráv

Zadavatelé sociálních služeb jsou subjekty, které služby platí, zřizují, zadávají, organizují a dělají na ně výběrová řízení. Jedná se především o úřady státní správy, úřady samosprávy a volbami pověřené zastupitele, nadace či grantové agentury. Zadavatelé nesou hlavní odpovědnost za zajištění sociálních služeb na příslušném území. Odpovídají především za kvalitu a dostupnost služeb. Za tímto účelem podnikají různé aktivity v rozšiřování řady metod řízení a plánování sociálních služeb a jejich koordinace s ostatními veřejnými službami.

Podle § 95 písm. d, e, f) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, kraj: „...zpracovává střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s obcemi na území kraje, se zástupci poskytovatelů sociálních služeb a se zástupci osob, kterým jsou poskytovány sociální služby, sleduje a vyhodnocuje plnění plánů rozvoje sociálních služeb za účasti zástupců poskytovatelů sociálních služeb a zástupců osob, kterým jsou sociální služby poskytovány, informuje ministerstvo o plnění plánů rozvoje sociálních služeb.“

Podle § 94 písm. d) zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách obec: „...může zpracovat střednědobý plán rozvoje sociálních služeb ve spolupráci s krajem, poskytovateli sociálních služeb na území obce a za účasti osob, kterým jsou poskytovány sociální služby.“ Obec je

ve smyslu zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, veřejnoprávní korporací, která je vymezena hranicí území obce. Zákon o obcích ukládá, mimo jiné, obci v samostatné působnosti vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče. Obec je tak odpovědná za zajištění potřebných sociálních služeb.

Role zadavatelů v procesu komunitního plánování

Úlehla (2002) uvádí, že z hlediska sociálně-psychologického je komunitní plánování obce participací veřejnosti na demokratickém rozhodování, což vyžaduje od představitelů a zástupců obce reflexi vlastních postojů k otázkám rozhodování. Vyžaduje, aby si tito představitelé přáli, aby veřejnost mluvila do jejich rozhodování. Zadavatelé jsou kritizováni v tom smyslu, že obvykle nemají zformulovanou a zveřejněnou představu o službách, které chtějí zajišťovat a jak tyto služby mají vypadat. Zadavatelé nemají jednotná pravidla a ustálené rozhodovací postupy (Vasková, Úlehla, Kovář, 2001). To se týká především oblasti financí určených na sociální služby, ale i dalších oblastí, v nichž se uplatňuje rozhodovací moc zadavatelů.

2.3.2 Strategie

S pojmem strategie je možné se setkat v různých oblastech a s různým významem. Obecně pojem strategie označuje postupy, které umožňují formulovat cíle a způsoby jejich dosažení. V psychologickém smyslu znamená strategie postup nebo metodu, kterou daný subjekt, osoba nebo skupina řeší problémy, přijímá svoje rozhodnutí, volí určitou linii na cestě k cíli (Malá, 1987 in Vašečka, 1997).

Strategie rozvoje sociálních služeb

Strategie rozvoje sociálních služeb je plánem postupných kroků a úkolů k dosažení stanovených cílů a priorit v této oblasti. Jedná se o postupy zajišťování a rozvoje sociálních služeb a způsob, jakým lze provést změny v poskytování sociálních služeb. Zároveň obsahuje vyjasnění povinností zúčastněných subjektů.

Ideálním východiskem pro rozvoj sociálních služeb je situace, kdy zadavatelé mají zpracovány strategické, akční nebo rozvojové plány obcí a v nich zakomponovanou osnovu sociální politiky. Plánování a vytváření strategií pro rozvoj služeb a naplňování potřeb je v kompetenci územních samospráv. Obce spolupracují s kraji při vytváření a realizaci krajské strategie a komunitních plánů obcí. Při tvorbě strategií rozvoje

sociálních služeb dochází ke spolupráci různých úrovní veřejné správy, přičemž se vychází z koncepcí na místní úrovni. Komunitní plánování by mělo respektovat cíle obcí v regionu.

Rozhodovací strategie zadavatelů

Zadavatelé – zástupci místní samosprávy se snaží přirozeně prosazovat svoje zájmy. Protože je tato práce zaměřena na rozhodování lokálních autorit, jakožto zadavatelů sociálních služeb v konkrétních obcích, byly zvažovány strategie obcí, respektive obecních autorit a jejich vliv na podobu sociálních služeb.

Lokální řešení daných (sociálních) problémů je závislé na připravenosti a možnostech volených zástupců a jmenovaných autorit. Tyto dvě dimenze ovlivňování jsou dány jednak názorem na kompetence řešit problém a dále pocitem vlastního vlivu.

Tvorba a formulace cílů sociálně-politických programů je vždy určitým druhem rozhodování, na němž se podílejí dva procesy, a to znalost a hodnocení daného sociálního jevu včetně podmínek, předpokladů, nákladovosti, atd. a dále představy příslušných subjektů o užitečnosti a prospěšnosti stavu daného sociálního jevu v budoucnosti. (Krebs, 2002).⁷

Pro rozhodování zadavatelů o strategii rozvoje služeb je důležité, zda mají důvěru ve vlastní schopnosti problém řešit a zda se domnívají, že problém vůbec mohou ovlivnit. Velmi důležitou roli hraje v případě poskytování sociálních služeb vnímání, informovanost a přínos rozvoje těchto služeb.

Podle Matouška (2005) aktéři, kteří o službách rozhodují (tedy zadavatelé), rozhodují podle svých vazeb na poskytovatele, v lepším případě podle nespolehlivých důkazů. Tvůrci programů rozhodují také podle subjektivních preferencí a nemusejí se obávat kritiky založené na nezávislém posouzení toho, jak program zlepšil kvalitu života uživatele, resp. jak prospěl obci. Uživatelé nemají k dispozici ani kriteria, ani data ukazující na kvalitu programů.

Typy strategií obcí

⁷ Krebs charakterizuje obecné sociálně-politické cíle v rámci státní koncepce sociální politiky, obecné principy jsou zde vztaženy k lokálnímu rozhodování.

Vašečka (1997) uvádí čtyři typy strategií obcí při řešení problému. Jeho předmětem zájmu jsou obce především v situacích sociálního ohrožení, tedy v ohrožení masového rozsahu. Zároveň pojednává o strategiích vyhledávání rozvojových šancí a zdrojů, pro vyrovnání se s životními změnami a s těmito šancemi.

Participativní strategie

je založena na účasti všech členů společenství na řešení problému. Předpokladem k volbě této strategie je důvěra členů společenství ve vlastní síly a otevřenost společenství. Členové společenství věří, že mají dostatek sil a schopností řešit problémy a zároveň se neobávají diskriminace kvůli svým názorům, původu, či postavení.

Představitelská strategie

je taková, kdy členové společenství volí zástupce, který by nejlépe zastupoval jejich potřeby a zájmy. Podmínkou takové strategie je otevřenost společenství.

Byrokratická strategie

pověřuje výkonem určitých skupinových činností existující instituci, která plní svěřené úkoly. Předpokladem ke směřování k této strategii je snížená důvěra členů společenství ve vlastní schopnost, či neochota realizovat určité skupinové činnosti.

Autoritativní strategie vytváří situaci, kdy společnost svěřuje činnost do rukou jednotlivce či úzké skupiny. Předpokladem pro akceptování této strategie členy společenství je, že problémy, s nimiž se setkávají, nedokážou sami řešit. Je protikladem strategie participativní.

Uvedené strategie podle Vašečky uplatníme na proces rozhodování v rámci rozvoje sociálních služeb, konkrétně komunitního plánování:

Pro zavádění komunitního plánování jako metody vytváření koncepce sociálních služeb se jeví výhodná strategie participativní a představitelská: pouze strategie, kterou podporují občané, má naději na úspěch a na druhou stranu úspěch strategie zvyšuje prestiž politiků a úřadu. Tyto strategie ukazují, proč je dobré občany zapojit do plánovacích a rozhodovacích procesů.

Byrokratická strategie by spíše přispívala svěřením naplánování systému služeb odborníkům zvenčí: expertům zaměřeným na vytváření koncepce sociálních služeb. Tato strategie

může být výhodná pro zadavatele, protože je do jisté míry zbavuje konkrétní zodpovědnosti za problém.

Autoritativní strategie by pak prezentovala způsob rozhodování, kdy informace o stavu problému a potřebách vůbec nejsou potvrzovány či legalizovány. Zadavatel rozhoduje z pozice své autority podle svého názoru o problému a zároveň podle svých zájmů, jimiž mohou být ekonomické možnosti, stejně tak jako politické zájmy.

2.4 Shrnutí teoretické části

Cílem sociálních služeb je pomoci lidem (pokud toho nejsou sami schopni) udržet si nebo znovu nabýt své místo v komunitě, ve většinové společnosti, ve svém přirozeném společenství. Sociální služby jsou zaměřeny na lidi – jednotlivce, jejich rodiny a na jejich sociální síť. Sociální služby jsou zaměřeny na saturaci individuálních potřeb jednotlivců a celkových potřeb komunit, v nichž tito jednotlivci žijí. Nástrojem pro reakci (uspokojování) potřeb individuálních i komunitních je komunitní plánování.

Komunitní plánování sociálních služeb lze vymezit jako:

- Metodu, kterou lze na úrovni obcí nebo krajů plánovat sociální služby tak, aby odpovídaly místním specifikům i potřebám jednotlivých občanů.
- Otevřený proces zjišťování potřeb a zdrojů a hledání nejlepších řešení v oblasti sociálních služeb, která nejlépe odpovídají místním podmínkám, potřebám komunity i jednotlivců.
- Komunitní plánování probíhá po několik let. Komunitní plánování představuje cyklický, spirálovitě se opakující proces. V důsledku toho nebude nikdy „dokončeno“. Jde o trvalou kontinuální proceduru. Není činností oddělenou od rozvoje sociálních služeb, naopak – je s ní úzce spojeno.
- Základem komunitního plánování je spolupráce zadavatelů (obcí) s uživateli (klienty) a poskytovateli (jednotlivé organizace) sociálních služeb při vytváření plánu a vyjednávání o budoucí podobě služeb. Obce jsou v tomto procesu klíčové, jsou přirozenými primárními aktéry pro rozvoj komunitního plánu.
- Při komunitním plánování se vychází z porovnání existující nabídky sociálních služeb se zjištěnými potřebami uživatelů a potenciálních uživatelů. Tyto potřeby se zjišťují aktivním vyhledáváním. Výsledek provedeného porovnání slouží jako

podklad pro zformulování priorit v oblasti sociálních služeb. Aby mohl být podpořen rozvoj těch potřebných druhů služeb, které nejsou zastoupeny vůbec nebo jen nedostatečně, a aby bylo možné dosáhnout uskutečnění zamýšlených kroků, je nutná spolupráce všech zainteresovaných stran nejen ve fázi samotného plánování, ale i při uskutečňování navržených opatření. Společným cílem je zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb, které vycházejí ze zjištěných potřeb uživatelů a specifik místní komunity.

- Komunitní plánování lze chápat také jako způsob zajištění dostupnosti kvalitních a potřebných sociálních služeb v daném regionu a rozhodování o podobě sociálních služeb na místní úrovni.

Cíl komunitního plánování sociálních služeb je:

- Podporovat sociální začleňování jednotlivců i skupin a předcházet jejich sociálnímu vyloučení.
- Posilovat sociální soudržnost komunity.

Komunitní plánování vychází v podstatě z jednoho základního principu:

Rozhodnutí, která ovlivňují určitou lokalitu a životy lidí, kteří v ní žijí, je nejlepší činit právě v této lokalitě. Komunitní plánování sociálních služeb je jedním z nástrojů pro zlepšení kvality života v obci. Důležité je brát v úvahu:

- Partnerství mezi všemi aktéry. Potřeby a cíle všech účastníků mají stejnou váhu. Názorům všech stran musí být umožněno stejného prostoru.
- Zapojování místního společenství. Při zapojování místního společenství je nutné hledat různé metody a formy oslovení a zapojení tak, aby nabídka ke spolupráci byla srozumitelná (např. podle bydliště, způsobu života, zájmů, socioetnické příslušnosti atd.). Nikdo nesmí být vylučován a diskriminován.
- Hledání nových lidských a finančních zdrojů. Nelze zapomínat na spolupráci s podnikateli, která může být oboustranně přínosná, na význam práce dobrovolníků, svépomocných skupin, domácích pečovatelů včetně sousedské výpomoci.
- Práci s informacemi. Je nezbytné zajistit rovný přístup k informacím uvnitř řídicí struktury a zajistit předávání informací veřejnosti. Budou-li informace pravidelně

předávány, bude možné očekávat relevantní připomínky a podněty. Je nutné stanovit, jak bude možné vznášet připomínky a jak bude s připomínkami nakládáno.

- Průběh zpracování komunitního plánu je stejně důležitý jako výsledný dokument. Komunitní plán nezpracovává skupina expertů. Proces komunitního plánování znamená vyhledávání, zapojování a diskusi různých lidí. Tento proces umožňuje, aby navržený systém sociálních služeb byl jedinečný a neopakovatelný a plně odpovídal místním potřebám, podmínkám a zdrojům.
- Zohlednění již vytvořené a osvědčené spolupráce. Dobře fungující spolupráce může být inspirací pro ostatní účastníky. Prohloubení spolupráce mezi všemi účastníky přináší kvalitnější nabídku sociálních služeb.
- Kompromis přání a možností. Výsledkem komunitního plánování je vždy kompromisní řešení mezi tím, co chceme, a tím, co máme k dispozici. Možnosti v tomto případě nejsou pouze materiální, finanční a lidské zdroje, ale také dohoda vymezující, kdo, a jak se bude na dosažení stanovených cílů podílet.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část bakalářské práce se zabývala analýzou plánování rozvoje Města Český Dub a konkrétního zpracování komunitního plánu města a dále zkušenostmi s procesem plánování v obcích, které jsou součástí Mikroregionu Podještědí. Téma „Komunitní plánování sociálních služeb“ autorka zvolila, neboť byla součástí řídicího týmu pro tvorbu plánu rozvoje města a od roku 2006 byla pověřena koordinací komunitního plánu na území města Český Dub. V tomtéž roce absolvovala Vzdělávací program pro zpracovatele komunitního plánu sociálních služeb na úrovni obce (Příloha č. 1), jehož vedoucím byl pan Mgr. Ivan Úlehla. V této části práci jsou uvedeny její praktické zkušenosti z tvorby Programu rozvoje města a Komunitního plánu města Český Dub, výsledky dotazníkového šetření doplněné o výstupy rozhovorů se starosty z obcí v mikroregionu.

3.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části je analýza procesů tvorby plánu rozvoje sociálních služeb v Českém Dubu v roce 2007 a zmapování zkušeností s procesem plánování rozvoje sociálních služeb v okolních obcích. Na základě toho autorka definovala specifika procesu plánování rozvoje sociálních služeb v celém Mikroregionu Podještědí.

3.1.1 Stanovení předpokladů

- Plánování sociálních služeb je považováno za žádoucí a důležitou součást místní politiky.
- Plánování sociálních služeb je otevřený a cyklický proces zjišťování potřeb a zdrojů, hledání řešení, která nejlépe odpovídají místním podmínkám a potřebám lidí.

3.2. Použité metody

Pro účely této bakalářské práce, k získávání dat, byl vytvořen nestandardizovaný dotazník (Příloha č. 2). Dále byla data získávána přímým kontaktem s respondenty, rovněž starosty jednotlivých obcí Mikroregionu Podještědí. Autorka zvolila jako doplněk k dotazníku také metodu řízeného rozhovoru.

Řízený rozhovor vycházel z podkladů původních nestandardizovaných dotazníků. K řízeným rozhovorům bylo přistoupeno zejména proto, že navrácené dotazníky měly různou vypovídající úroveň a také proto, že přímý kontakt s respondentem umožňoval dodatečná upřesnění, zodpovězení dotazů apod. Autorka zvolila polostrukturovaný rozhovor, který měl sice předem danou osnovu, ale stále ještě umožňoval pružnost v získání informací (Hendl, 1999). Tuto formu autorka zvolila, neboť na položené otázky mohl respondent spontánně reagovat. Záznam řízeného rozhovoru byl prováděn do jednotného záznamového formuláře, který byl pak použitý v rámci statistického zpracování dat. Autorka používala při zpracování získaných dat slovní komentář (kvalitativní metoda) v kombinaci s číselnými údaji (kvantitativní metoda), uvedenými v tzv. koláčových a pruhových grafech. Další technikou sběru dat bylo studium dokumentů. Jednalo se o zápisy z týmových diskusí zástupců místních samospráv a vytvořené dokumenty jednotlivých obcí pro oblast plánování sociálních služeb.

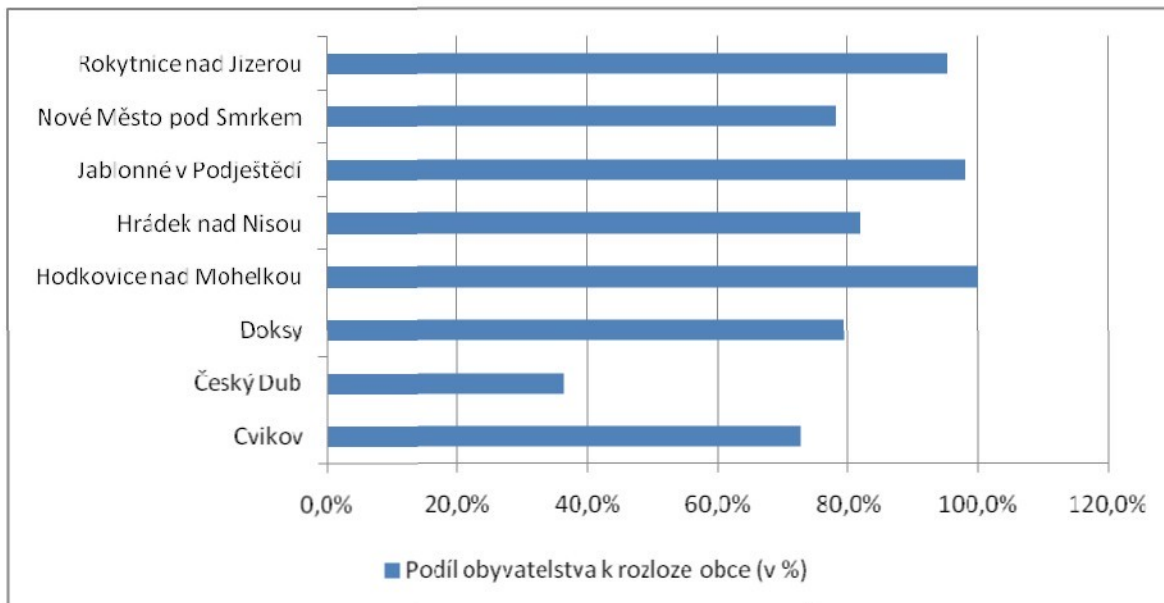
3.3 Plánování rozvoje sociálních služeb v Mikroregionu Podještědí

3.3.1 Specifikace Mikroregionu Podještědí

Bakalářská práce je zaměřena na konkrétní lokalitu – Mikroregion Podještědí, v níž byly procesy vytváření místní koncepce sociálních služeb šetřeny. Bylo osloveno všech 11 starostů obcí, které jsou součástí mikroregionu, což umožnilo sledovat odlišnosti rozhodovacích strategií.

Přirozeným centrem mikroregionu je město Český Dub. Pro ostatní obce mikroregionu - Bílá, Cetenov, Hlavice, Janův Důl, Křižany, Osečná, Proseč pod Ještědem, Světlá pod Ještědem, Všelibice, Zdislava – plní Český Dub funkci pověřeného obecního úřadu, z čehož vyplývá i v oblasti sociálních služeb agenda sociálních dávek a sociálně právní ochrany dětí. Až do roku 2002 plnil Český Dub pro ostatní obce také roli hlavního zadavatele služeb pro seniory v domě s pečovatelskou službou, který byl zřizován Okresním ústavem sociálních služeb Liberec. Mikroregion má 7 666 obyvatel, z toho v samotném Českém Dubu žije 2 778 obyvatel. Rozloha Českého Dubu činí 2 256,9 ha, což znamená v přepočtu 0,8 ha/obyvatele. Území má malou hustotu obyvatelstva, kopcovitý terén, nemá bezbariérové přístupy.

Graf č. 1 – Porovnání hustoty obyvatelstva Města Český Dub se srovnatelnými obcemi Libereckého kraje

*Názvy jednotlivých obcí jsou řazeny abecedně, ne podle hustoty obyvatelstva: dole Cvikov, Český Dub....Rokytnice na Jizerou

Mapa Mikroregionu Podještědí (oblast je vyznačena červeně)

3.3.2 Organizační struktura Města Český Dub, vnější vztahy

Pro snazší pochopení procesu plánování rozvoje sociálních služeb v rámci Města Český Dub, předkládá autorka tuto organizační analýzu.

Český Dub je městem, jehož velikost prakticky neumožňuje zřizovat rozsáhlý úřednický, tzn. obslužný aparát. Městský úřad je tvořen 4 odbory, které z větší části realizují povinné administrativní výkony a výkony přenesené působnosti. Na úřednických pozicích je v rámci městského úřadu zaměstnáno celkem 15 pracovníků. Žádný z těchto pracovníků není pověřen soustavnou koncepční činností v oblasti komplexního rozvoje města.

Rozhodování o klíčových rozvojových aktivitách města spadá dle zákona o obcích č. 128/2000 Sb., v platném znění výhradně do kompetence zastupitelstva města. V případě Českého Dubu delegovalo zastupitelstvo města odpovědnost za zpracování a realizaci koncepce rozvoje města na starostu a v oblasti územního plánování na místostarostu.

Starosta dále mimo jiné: odpovídá za informovanost veřejnosti, poskytuje informace do sdělovacích prostředků; koordinuje a kontroluje činnost příspěvkových organizací zřizovaných městem v oblasti školství a kulturního dědictví (Základní škola, Základní umělecká škola, Mateřská škola, Podještědské muzeum); koordinuje činnost Technické služby Český Dub, s.r.o.; odpovídá za spolupráci s místními sdruženími a spolky.

Místostarosta dále mimo jiné: koordinuje a kontroluje činnost v oblasti majetku města; odpovídá za informovanost na webových stránkách města.

V rámci organizační struktury města, resp. městského úřadu nejsou doposud zavedeny žádné ustálené postupy v podílu na přípravě a realizaci koncepčních rozvojových aktivit města. Z nastavení pravomocí jednotlivých představitelů města vyplývá, že klíčovou úlohu v oblasti rozvoje města (výkonnou, řídicí, odpovědnostní) mají starosta a místostarosta. Tento základ je postaven optimálně a logicky vzhledem k personálním, ekonomickým a technickým možnostem města. Právě s ohledem na tyto omezené možnosti je třeba alespoň část výkonu koncepčních aktivit přesunout na pracovníky úřadu a přímo řízených organizací.

Ekonomika	
trh práce (data, vývoj, monitoring)	Sekretariát starosty
Lidské zdroje	
demografie	Správní odbor - matrika
bydlení	Odbor ekonomiky a správy majetku
zdravotnictví, sociální péče	Odbor sociálních věcí
školství, vzdělávání	Školy – základní, mateřská, umělecká
sport, volnočasové aktivity	Městská knihovna a kulturní centrum
kultura	Technické služby Český Dub, s.r.o.
občanská vybavenost	ZŠ
spolková činnost	
Infrastruktura	
dopravní infrastruktura	Odbor ekonomiky a správy majetku, místostarosta
technická infrastruktura	Odbor ekonomiky a správy majetku (Odbor výstavby)
Cestovní ruch	
atraktivita, produkty, programy	Městská knihovna a kulturní centrum
základní a doplňková,	Městská knihovna a kulturní centrum
infrastruktura, marketing	Městská knihovna a kulturní centrum
Životní prostředí	
složky ŽP, odpady	Odbor výstavby a životního prostředí
Finanční analýza města	Odbor ekonomiky a správy majetku
Koordinace, monitoring, kontrola	Tajemník, starosta

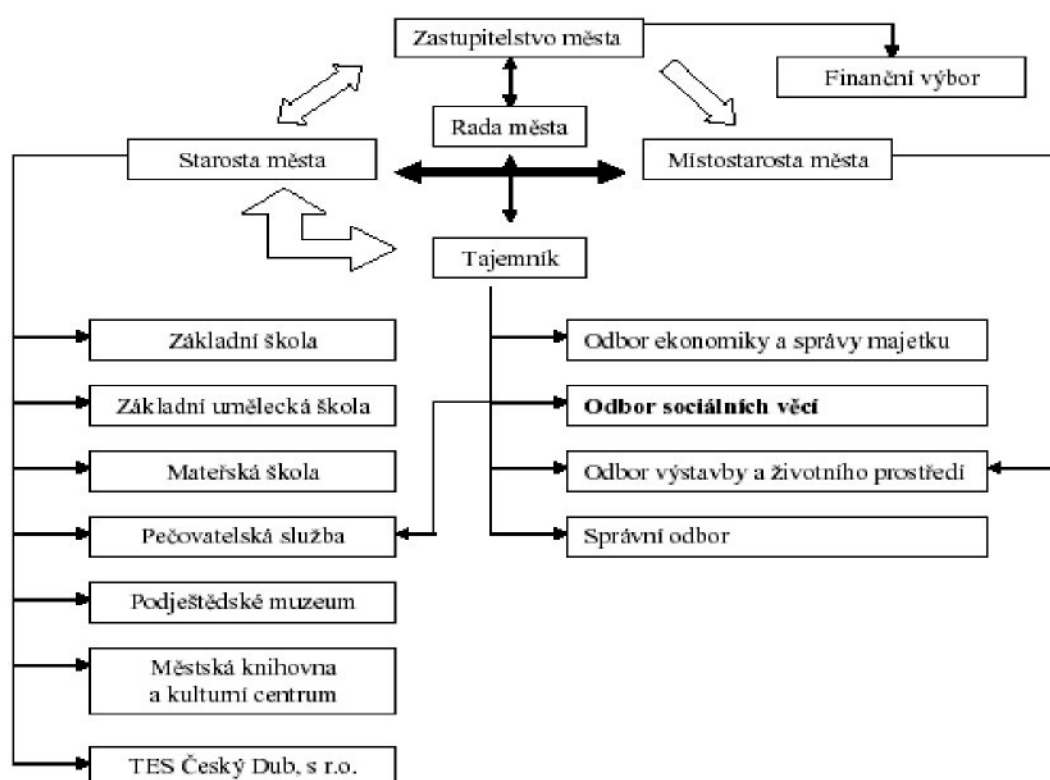
Konkrétní aktivity, výkony jednotlivých útvarů či organizací města by měly být formulovány tak, aby byly co nejefektivnější a zároveň proveditelné za stávajících personálních a technických podmínek. Dle těchto parametrů je v souladu s názorem zpracovatele problematická personální kapacita Základní školy, Základní umělecké školy a Mateřské školy (v oblasti sportovních a dalších volnočasových aktivit) a kapacita Městské knihovny a kulturního centra (kultura, cestovní ruch, spolková činnost). V obou případech

je třeba provést zhodnocení personální a časové kapacity pracovníků jednotlivých organizací a případně tento stav doplnit. Zcela akutně se tento problém bude muset řešit v organizaci Městská knihovna a kulturní centrum vzhledem k tomu, že tato organizace plní i funkce informačního centra a dále by měla plnit i funkce koordinátora rozvoje cestovního ruchu na Českosudsku.

3.3.3 Komunikace s veřejností

Nezbytně nutná byla soustavná komunikace s veřejností – informace, diskuse, motivace k aktivitě. Zavedený systém informování (Zpravodaj, Internet) a systém diskuse (Dny starosty) byly dostatečné. Více bylo třeba věnovat pozornost regionálnímu partnerství a komunikaci v rámci Libereckého kraje a též posílení pozitivní medializace města. Tyto úlohy byly svěřeny starostovi a velmi silně ovlivňovali úspěšnost celé organizace přípravy a implementace rozvojových plánů města.

Následující schéma definuje doporučené organizační vazby důležité pro realizaci koncepčních rozvojových aktivit města.

3.4 Tvorba komunitního plánu města Český Dub

V prosinci roku 2006 odsouhlasilo zastupitelstvo města Český Dub účast města na pilotním vzdělávacím projektu zpracovatelů Komunitního plánu, s cílem zpracovat roční plán práce. Výstupem měla být informace, jaké služby veřejnosti ve městě chybí, co nového je požadováno, jaké jsou finanční možnosti zadavatele a možnosti realizace. K tomu, aby mohly být práce zahájeny, bylo potřebné zajistit lidské zdroje, finance, média, čas.

Plán práce města Český Dub na rok 2007

Leden: obecná informace veřejnosti v dostupných médiích – měsíčník Karolínka, Zpravodaj z radnice, místní rozhlas, dále na webu města, informace v knihovně, bod na jednání na zastupitelstvu.

Únor: vytipovat, oslovit a nabídnout spolupráci na vytvoření pracovních skupin; (písemně a telefonicky), seznámit zájemce s prací na Komunitním plánu.

Březen: ověřit (telefonicky, osobně), zda jsou zájemci ochotni spolupracovat na přípravě Komunitního plánu.

Duben: vytvoření pracovních skupin dle potřeby: zdravotně postižení, senioři, rodiny s dětmi, první setkání pracovních skupin, zvolení koordinátora – jednoho, příp. za skupiny, podrobná informace o práci skupiny – prezentace, zkušenosti, informace, otázky a odpovědi.

Květen: pracovní skupiny vytvoří dotazník pro veřejnost.

Červen: při příležitosti pořádání kulturně-společenské akce v domě s pečovatelskou službou (setkání seniorů) budou přizvány pracovní skupiny a zástupci města, kteří zde přednesou informace o práci na Komunitním plánu.

Červenec, srpen: práce ve skupinách dle časových možností, individuální setkávání

Září: shromažďování informací z individuálních setkání, výzva k návratce dotazníkového šetření.

Říjen: vyhodnocení dotazníku a informací z osobních setkání a zpracování materiálu jako podkladu pro dlouhodobý plán v sociální sféře. Oslovení a zapojení okolních obcí.

Listopad: seznámení zastupitelstva s výsledkem průzkumu (a požadavky občanů).

Prosinec: informace veřejnosti o výsledku průzkumu, informace v místních médiích, zpracování výstupů do Plánu rozvoje města.

Rozpracování, realizace plánu

Od ledna 2007 byla ve městě organizována pravidelná měsíční setkání nazvaná Dny starosty, kde se občané mohli zapojovat do veřejného dění a kde získávali informace o rozvojových záměrech města, včetně plánu rozvoje sociálních služeb. Byla ustanovena základní skupina ve složení: za zadavatele tajemnice městského úřadu, za poskytovatele ředitelka pečovatelské služby, za uživatele občan – uživatel sociálních služeb. Všichni tři se zúčastnili pilotního vzdělávacího programu pro zpracovatele komunitního plánu (pod vedením metodiků). V místních médiích byla uveřejněna Tisková zpráva (Příloha č. 3). V únoru proběhlo informační setkání s občany. V dubnu se vytvořily pracovní skupiny: seniorů, zdravotně postižených a skupina rodičů s dětmi. Skupiny vytvořily dotazník pro veřejnost (Příloha č. 4). V červnu proběhla kulturní akce v domě s pečovatelskou službou, kde se přítomní občané mohli seznámit se záměrem města v oblasti komunitního plánování. V říjnu skupiny vyhodnotily dotazník, s jehož výsledky seznámily zastupitelstvo města v listopadu. V říjnu byli osloveni starostové okolních obcí mikroregionu Podještědí, ve smyslu spolupráce na tvorbě komunitního plánu. Město Český Dub schválilo pro řešení problematiky rozvoje města Program rozvoje města, kterému předcházela řada setkání (Příloha č. 5), na kterých byly mimo jiné řešeny i otázky, které souvisí s rozvojem sociálních služeb v obci. V prosinci byly výstupy roční práce zpracovány do Programu rozvoje města.

Praktické zkušenosti (zpracovatelské výstupy) a výstupy z tvorby Komunitního plánu města Český Dub:

Partneři při zpracování komunitního plánu:

- členové rady města, zastupitelstva města, komise výborů zastupitelstva
- pracovníci Městského úřadu Český Dub
- pracovníci příspěvkových organizací města
- členové pracovní skupiny
- občané města (účast na veřejných projednáváních, dotazník, kulturní akce)

Silné stránky

Slabé stránky

V čem jsme dobří? - pozice města jako spádového centra - podpora zastupitelstva - zapojení obcí do systému sociálních služeb v rámci pečovatelské služby - zájem obyvatelstva o služby - dobrá péče o seniory - vzájemná spolupráce veřejného sektoru, příspěvkových organizací, občanů	Čím můžeme sami sebe ohrozit? - řevnivost okolních obcí - nesoulad názorů zastupitelstva (preferenze jiných oblastí) - nezapojení okolních obcí do systému sociálních služeb - nezájem partnerů - vysoká míra nezaměstnanosti - široký terén pro poskytování sociálních služeb
Co se nám naskýtá? - prezentace zařízení - sdružování lidí - zapojení veřejnosti a okolních obcí - vytvoření pracovních míst - vytvoření nových služeb - získání finančních prostředků	Co by nás mohlo zastavit? - politická nevůle - nezájem partnerů - nedostatek financí - rodina si zajistí péči sama (zánik potřeby služeb)

Příležitosti

Hrozby

3.4.1 Sociální služby v Českém Dubu

Pečovatelská služba Český Dub, p. o. (příspěvková organizace města Český Dub). Služby jsou poskytovány přímo v domácnostech formou terénní pečovatelské služby nebo přímo v domě s pečovatelskou službou a v denním centru. V domě s pečovatelskou službou je 27 bytů pro jednotlivce, 9 bytů pro manželské páry. Služby jsou poskytovány každý den.

Domov důchodců Český Dub, p. o. (příspěvková organizace Libereckého kraje) má 125 lůžek. Domov je umístěn v komplexu zámeckých budov. I přes značné úpravy neodpovídají podmínky pro obyvatele standardům poskytování sociální péče

a dlouhodobě je tato situace neudržitelná, nehledě socioekonomicky neefektivní využití unikátních objektů pro žádoucí rozvojové aktivity města.

Z dotazníkového šetření města vyplynulo, že poskytované sociální služby pro seniory jsou dostačující na rozdíl od požadavků rodin s dětmi. Ty nejvíce tíží nedostatečné prostory pro volnočasové aktivity jejich dětí.

Výstup pracovní skupiny pro rodiče s dětmi – ukázka

Vytvoření zázemí pro trávení volného času je nezbytným předpokladem pro zvýšení kvality obytné funkce města. Cílem programového úkolu je připravit podmínky pro realizaci volnočasových aktivit v návaznosti na nové podmínky a společenské trendy s ohledem na očekávaný demografický vývoj. Kvalitní zázemí pro trávení volného času je jedním z významných předpokladů atraktivity města jako kvalitní lokality pro bydlení.

Komentář

V Českém Dubu není k dispozici žádné dětské hřiště. Jeho zřízení a následná údržba je proto, i s ohledem na zvýšenou porodnost a styl rodinného života, žádoucí. Varianta zřízení dětského hřiště na Mírovém sídlišti je logická, travnatý prostor ve spodní části sídliště je dostatečně veliký a bez problémů dostupný. Výstavba dětského hřiště v této lokalitě taktéž přispěje k údržbě a revitalizaci pozemků. Taktéž umístění dětského hřiště v centrální části zámeckého parku je vhodné s ohledem na frekvenci trávení volného času rodičů s dětmi, školní družiny, mateřské školky v této lokalitě. Obě dětská hřiště byla koncipována bez speciálních ploch pro míčové hry.

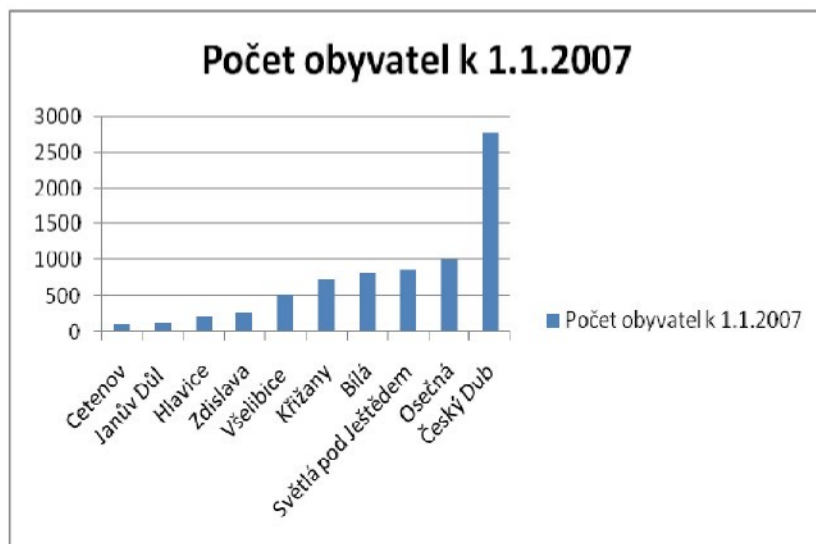
Dílčí závěr

Zajímavé bylo sledovat vývoj spolupráce, v případě několika setkání v rámci tvorby plánu, kdy byli přítomni vyzváni, aby uvedli vlastní příklady a nápady. Počáteční nevraživost, nedůvěra občanů vůči veřejnému sektoru, který považovali za dominantní, se urovnala v momentě, kdy pochopili, že se při tvorbě komunitního plánu jedná o spolupráci: všichni aktéři tvorby plánu jsou důležití. Z počátku se ozývaly hlasy, že ve skutečnosti žádná spolupráce s městem neexistuje, ale po představení problematiky, poskytnutí informací - de facto všichni přítomní si porozuměli a začali uvádět konkrétní (a mnohdy i originální) návrhy.

3.5 Dotazníkové šetření

Dotazník byl starostům obcí Mikroregionu Podještědí předán na jednom z pravidelných podzimních setkání (viz text – s. 40). Starostové byli předem informováni o struktuře dotazníku. Dotazník odevzdalo všech 11 starostů Mikroregionu.

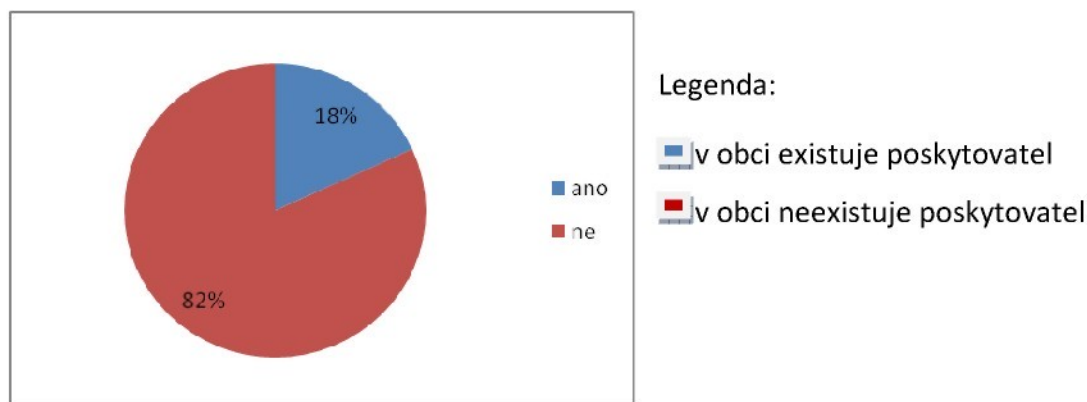
Graf č. 2 – Počet obyvatel v Mikroregionu Podještědí

Největším městem a tedy i přirozeným centrem Mikroregionu Podještědí je Český Dub. Údaje zobrazené v grafu jsou převzaty z dotazníku. Názvy obcí nejsou řazeny abecedně, ale podle počtu obyvatel – vzestupně. Struktura obyvatel uvedená v jednotlivých dotaznících neměla vypovídající hodnotu, proto ji zde neuvádíme. Obecně lze říci, že právě venkov se v posledních desetiletích v důsledku ekonomických a politických změn transformoval a došlo zde ke změně ve struktuře populace. Mladí lidé se stěhují do měst za prací, populace v obcích stárne.

Existuje v obci poskytovatel sociálních služeb se sídlem v obci?

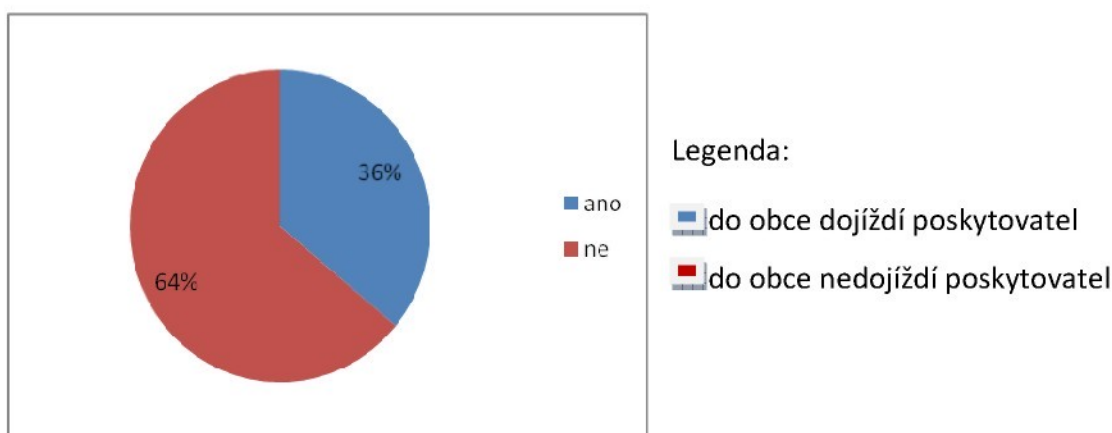
Graf č. 3 - Zastoupení poskytovatelů sociálních služeb, kteří mají sídlo v obci (%)

Z grafu č. 3 vyplývá, že 9 obcí (82%) z 11 v době průzkumu nemá oficiálního poskytovatele sociálních služeb se sídlem v obci. Pouze 2 obce (18%) odpověděly na otázku kladně (Český Dub a Všelibice). V Českém Dubu je Pečovatelská služba (zřízená obcí) a Domov důchodců (zřízený krajem). Ve Všelibicích poskytuje sociální a zdravotní službu soukromá pečovatelka.

Existuje v obci poskytovatel sociálních služeb, který do Vaší obce dojíždí?

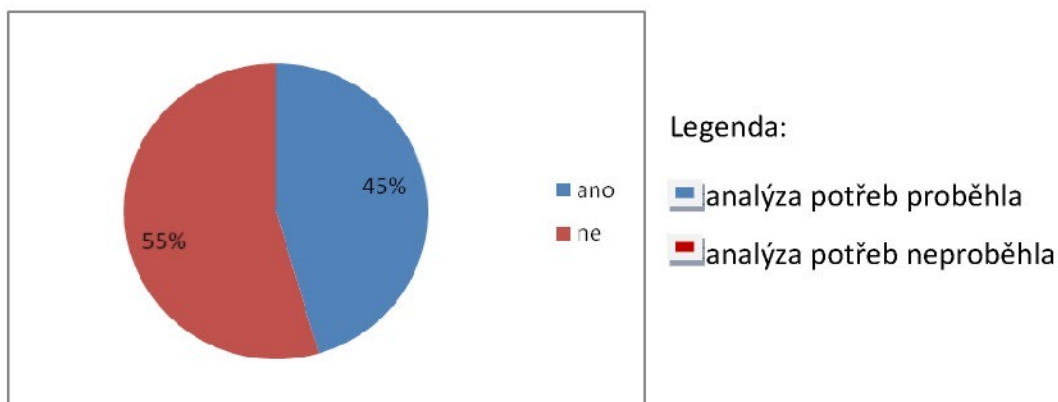
Graf č. 4 - Zastoupení dojíždějících poskytovatelů sociálních služeb do obce (%)

V dotazníkovém šetření odpověděli kladně 4 respondenti (36%). Jedná se o obce Všelibice, Bílá, Světlá pod Ještědem, Proseč pod Ještědem, v kterých poskytuje sociální služby terénní pečovatelská služba z Českého Dubu.

Proběhlo v obci zjišťování potřeb (analýza poskytovaných sociálních služeb?)

Graf 5 - Zjišťování potřeb v obci (%)

Z dotazníků vyplývá, že téměř polovina dotazovaných (5 respondentů, 45%) uvádí, že v minulosti již o potřebách obec jednala. V dotaznících se objevily následující odpovědi:

„Ano – aktuální průzkum potřeb seniorů“

„Ano – o potřebách jedná zastupitelstvo“

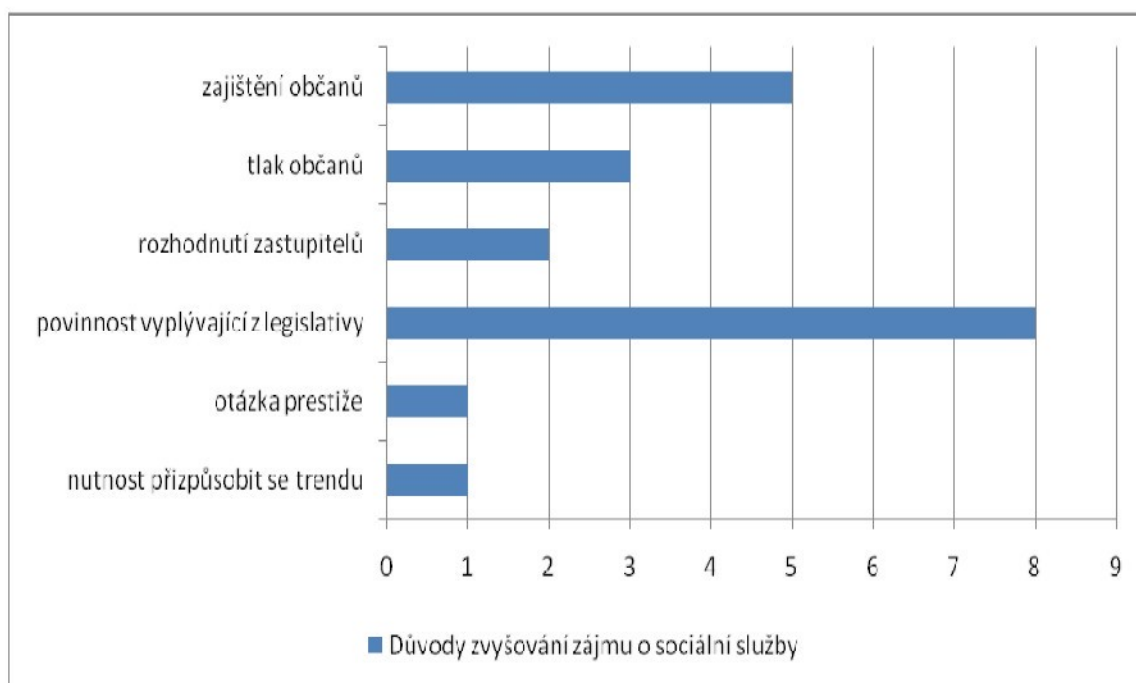
„Ano – průběžně vyzýváme občany, aby vznášely svoje podněty“

„Ano – při tvorbě plánu rozvoje sociálních služeb“

Z výše uvedeného vyplývá, že obce, které uvedly ano, mají snahu o tématu sociálních služeb jednat, pouze 4 obce z 5 byly schopny uvést konkrétní způsob, jedna obec metodu zjišťování neuvedla. Jedna obec uvedla, že metodou komunitního plánu potřeby zjišťovala. Otázkou tedy zůstává, jak ze strany obce je zjišťování potřeb chápáno a jak tento proces probíhá.

Co Vás přivedlo k tomu, že chcete sociální službu plánovat?

Graf č. 6 - Důvody zvyšování zájmů obcí o poskytování soc. služeb (četnost výskytů)

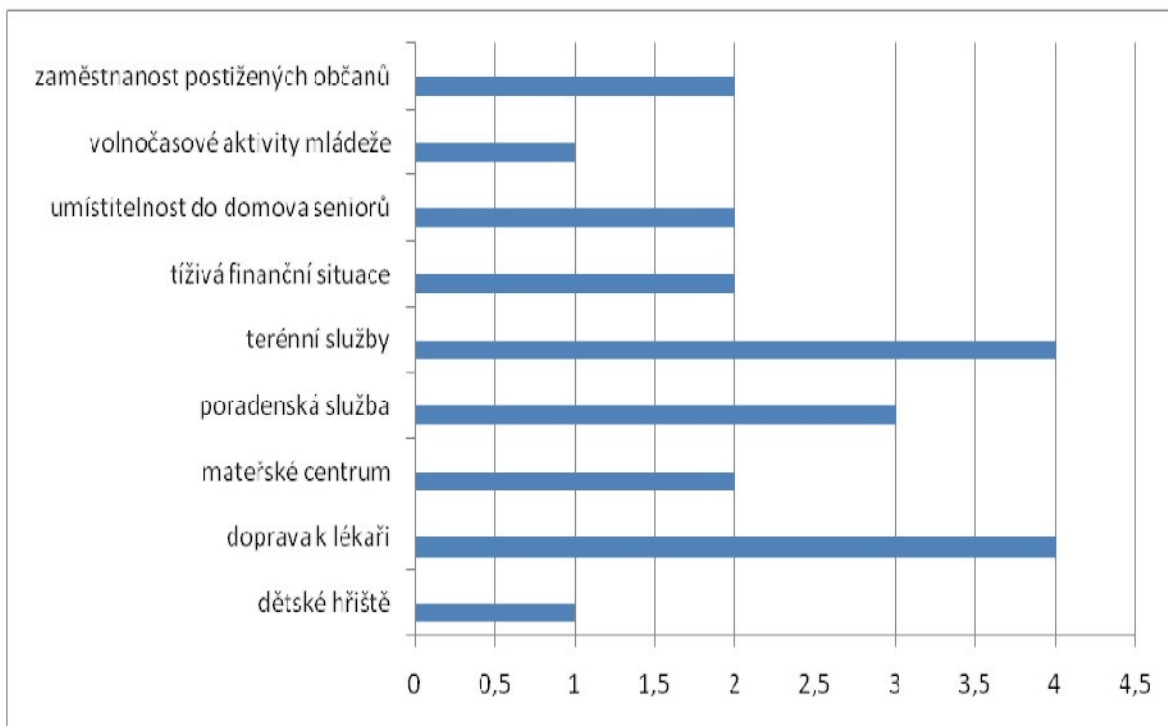
*Priority jsou řazeny abecedně: dole: nutnost přizpůsobit se trendu...zajištění občanů

Dotazníkové šetření ukázalo, že hlavními faktory, proč se respondenti začínají o sociální služby zajímat, je povinnost vyplývající z legislativy (8x), snaha o zabezpečení občanů (5x), tlak občanů (3x), rozhodnutí zastupitelstva (2x), otázka prestiže a nutnost přizpůsobit

se trendu (vždy 1x). Obecně lze usoudit, že převážná část respondentů si uvědomuje, že stanovení legislativní povinnosti je věc závažná a že bude na obce působit i tlak občanů.

Jaké sociální otázky konkrétně, či často v obci řešíte?

Graf č. 7 - Témata sociálních potřeb v obci (četnost výskytů)

*Témata jsou řazeny abecedně: dole dětské hřiště...zaměstnanost postižených občanů

Jak je patrné z výše uvedeného grafického přehledu, potřeby obcí mají různou podobu. Analyzovaný soubor obsahuje opakující se podněty občanů, či otázek. V rámci dotazníkového šetření byly jako hlavní potřeby identifikovány terénní služby (4x) a zajištění dopravy k lékaři (4x). Dále obce shodně uváděly: zaměstnanost postižených občanů, volnočasové aktivity, umístitelnost do domova seniorů, řešení tíživých finančních otázek, poradenskou službu, potřebu zřízení mateřského centra a dětského hřiště. Pro celkový přehled používaných způsobů řízení kvality jsou v následujícím boxu uvedeny příklady odpovědí:

„Náročná a zdlouhavá cesta k lékaři“

„Zajištění pečovatelky pro rodinu s více dětmi“

„Svoz občanů z nepřístupných míst k lékaři, za nákupy, lékařem a na poštu“

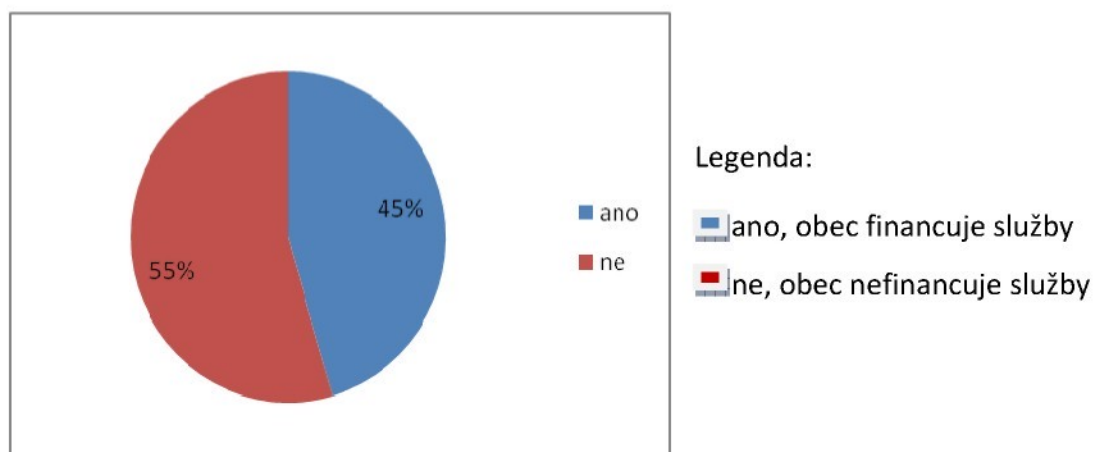
„Odvoz nemocného k lékaři“

„Obyvatelé obce by přivítali terénní sestry“

„Teplé obědy pro staré občany“

Poskytuje obec ze svého rozpočtu finanční prostředky na sociální služby?

Graf č. 8 - Finanční prostředky na sociální služby z rozpočtu obce (%)

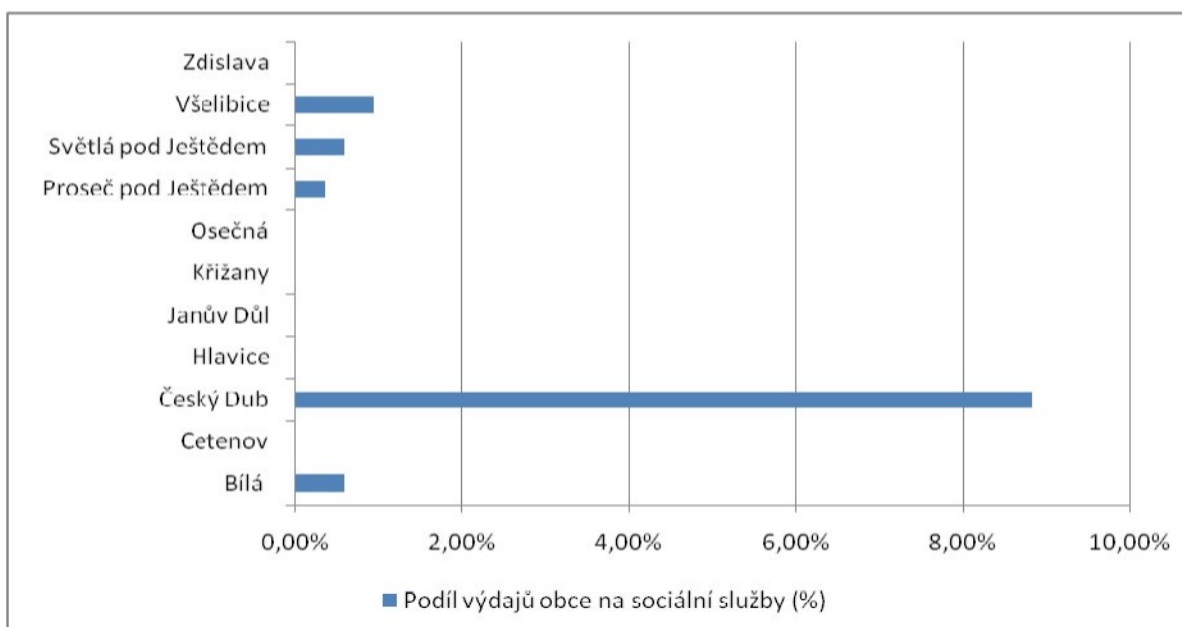

Další důležitou otázkou v oblasti vstupů bylo zjištění, zda obce vynakládají ze svých rozpočtů finanční prostředky na sociální služby. 5 respondentů (45%) uvedlo, že vynakládá z rozpočtu finance na sociální služby. Ostatní obce (55%) v době průzkumu neměly v rozpočtu obce finanční rezervu na sociální oblast. Pro dokreslení představy odpovědi na výši poskytovaných finančních prostředků a ověření údajů z dotazníkového šetření uvádíme graf, který znázorňuje daňové příjmy obce a výdaje, které obec vynaložila na sociální služby v roce 2006.

Graf č. 9 - Přehled vynaložených finančních prostředků na sociální služby vzhledem k daňovým příjmům (2006)

Název obce	výdaj (na občana/rok)	vyjádřeno v %
Proseč pod Ještědem	33 Kč	0,36%
Bílá	44 Kč	0,60%
Všelibice	76 Kč	0,95%
Světlá pod Ještědem	45 Kč	1,00%
Český Dub	732 Kč	8,84%

Údaje v tabulce jsou převzaty z účetnictví Libereckého kraje za rok 2006 (v době zpracování bakalářské práce nebyly krajským úřadem zpracovány uzávěrky obcí za rok 2007)

Obce nemají stejné podmínky pro financování sociálních služeb. Pro některé je prioritou vysoká nezaměstnanost, v jiné lokalitě byla hlavní otázkou péče o starší občany, anebo se v obci nachází pečovatelský dům, který obec musí financovat. Volené zastupitelstvo má možnost jednat a rozhodovat o financování nejlépe fungujících sociálních služeb, podporovat je, rozvíjet a naopak, v případě, že se neosvědčí, financování utlumit nebo zastavit. Tím mohou volení zástupci ovlivnit skladbu a úroveň sociálních služeb pro své občany.

3.6 Řízené rozhovory

Metoda řízených rozhovorů byla zvolena jako doplněk k vyplněným dotazníkům. Autorka zvolila předem připravené dílčí otázky, které navazovaly na dotazník. Rozhovory probíhaly na podzim roku 2007. Celkem bylo uskutečněno jedenáct rozhovorů se starosty obcí Mikroregionu Podještědí. Názvy jednotlivých obcí autorka neuvedla z důvodu zachování anonymity výpovědí. Respondenty autorka předem kontaktovala v rámci týmového setkání (text – s. 40) s prosbou o poskytnutí rozhovoru a informovala je o účelu využití rozhovoru pro bakalářskou práci. Rozhovory probíhaly v jednotlivých obcích nebo na Městském úřadu v Českém Dubu. Jednotlivé rozhovory trvaly cca 30 - 45 minut. V průběhu rozhovoru autorka odpovědi zaznamenávala formou poznámek do předepsaného tiskopisu „Záznam z rozhovoru“. Po skončení rozhovoru autorka práce vyhotovila celý záznam z rozhovoru. Pro podpoření zjištění z rozhovorů, především v otázkách týkajících se koncepce sociálních služeb a rozhodovacích strategií zadavatelů

autorka použila také studium dostupných dokumentů obcí: zejména jejich webových stránek a usnesení zastupitelstev. Autorka se domnívá, že právě zjišťování postojů zadavatelů k vytváření koncepce sociálních služeb a ke komunitnímu plánování může být přínosná v počátečních fázích zavádění metody komunitního plánování do praxe a může být podnětem pro samotné zadavatele, jak k řešení záležitostí v oblasti sociálních služeb přistupovat.

Téma č. 1 - Povědomí o sociálních službách a jejich fungování

Téma č. 2 - Existence koncepce sociálních služeb v mikroregionu

Téma č. 3 - Proces vytváření koncepce sociálních služeb

Téma č. 4 - Role obcí v zajištění sociálních služeb

Téma č. 5 - Podmínky, které ovlivňují rozhodování obcí o rozvoji sociálních služeb

Scénář rozhovoru se starosty obcí, zjištění a dílčí závěry

Téma č. 1 - Povědomí o sociálních službách a jejich fungování

- Jaké sociální služby jsou ve Vaší obci poskytovány?
- Máte k dispozici nějaké informace o sociálních službách (*statistiky, údaje o využívání služeb, údaje o uživatelích a cílových skupinách, informace od poskytovatelů*) v rámci mikroregionu?
- Zjišťujete, jaké služby jsou v obci potřeba? Jak to zjišťujete?
 - *Jak byste zhodnotil poskytování sociálních služeb ve Vaší obci?*

Jsou tyto služby podle Vás dostatečné?

- Hodnotí se sociální služby nějakým způsobem?
- Informujete nějakým způsobem veřejnost o sociálních službách? Jakým způsobem?
- A zjišťujete názory občanů v této oblasti?
- Jsou podle Vašeho názoru sociální služby důležité? Jaký smysl mají sociální služby? V čem mohou být užitečné? Měly by se podporovat?

Zjištění

Z rozhovorů vyplynulo, že představitelé obcí mají určité povědomí o sociálních službách a jejich fungování. Poměrně dobře jsou informováni především o těch službách, jejichž zřizovatelem byl v minulosti Okresní úřad a v současné době Liberecký kraj. Jedná se především o Dům s pečovatelskou službou a Domov pro seniory v Českém Dubu. Respondenti mají základní informace o možném využívání těchto služeb i pro své občany. Všechny obce doposud využívají nabídky terénní Pečovatelské služby Český Dub. Tuto nabídku využili po ukončení činnosti Okresního úřadu v Liberci, kdy pečovatelská služba začala být spravována městem Český Dub. Obce se podílejí na financování nákladů spojených s touto službou. Z odpovědí vyplývá, že až do roku 2002 nepovažovali starostové obcí sociální otázky za součást místní politiky, pouze plnili funkci prostředníka pro zvolení vhodné sociální služby pro své občany v rámci okresu Liberec.

Informace o sociálních službách a jejich fungování získávají zadavatelé v současné době především prostřednictvím sociálního odboru v Českém Dubu a resortu sociálních věcí Libereckého kraje. Starostové se měli možnost seznámit s některými analytickými materiály Krajského úřadu Libereckého kraje a školení ke standardům kvality a komunitnímu plánování sociálních služeb. Respondenti však uvádějí, že zmíněné aktivity prozatím výrazně neovlivnily rozvoj sociálních služeb v obci.

Zadavatelé hodnotí nabídku služeb v mikroregionu jako dostačující pro současné potřeby. Pozitivně hodnotí také úroveň a kvalitu poskytovaných služeb pro seniory. Jelikož ale neexistuje kritérium pro hodnocení rozsahu nabídky a kvality služeb, vychází tento názor spíše z předpokladů a představ zadavatelů, nikoliv z ověřených skutečností.

Spokojenost se současným stavem může být způsobena nedostatkem informací o jiných možnostech poskytování sociálních služeb. Zadavatelé omezují své hodnocení převážně na pečovatelskou službu, s níž jsou nadmíru spokojeni. Příliš neuvažují o nedostatečné nabídce služeb pro jiné cílové skupiny, přičemž určité zkušenosti s nimi mají, např. bezdomovectví, lidé s lehkým mentálním postižením.

Dílčí závěr

Představitelé obcí se orientují především na služby, jichž je město Český Dub nebo Liberecký kraj. Ukázalo se, že představitelé obcí by si v rámci procesu plánování sociálních

služeb více uvědomovali svou roli, a je tedy nezbytné v rámci komunitního plánování využít i spolupráce všech obcí mikroregionu.

Téma č. 2 - Existence koncepce sociálních služeb v mikroregionu

- Máte stanoveny cíle a priority v oblasti sociálních služeb? Kdo je stanovil?
- Máte pro oblast sociálních služeb nějaký plán, dokument týkající se sociálních služeb? Můžete stručně popsat, kdo jej vytvořil a jakým způsobem?
 - *A co je jeho obsahem?*
 - *Jsou takové dokumenty podle Vás potřebné? Jak mohou být užitečné?*
 - *Pokud ne: Podle čeho se tedy nabídka sociálních služeb vytváří, jakým způsobem?*
- Je u vás zvykem řešit záležitosti sociálních služeb osvědčenými způsoby, nebo zavádíte i nové metody? A co je podle Vašeho názoru lepší?
- Měly by se záležitosti v oblasti sociálních služeb řešit jednotlivě, tak, jak přicházejí, nebo je dobré stanovit dlouhodobý postup?
- S kým při vytváření nabídky sociálních služeb spolupracujete?
 - *Spolupracujete s nějakými odborníky nebo institucemi? Spolupracujete s výbory nebo komisemi v obci? Jakým způsobem spolupráce probíhá?*

Zjištění

Podle vyjádření respondentů není v současné době vytvořena žádná koncepce pro oblast sociálních služeb v rámci mikroregionu, která by byla v praxi naplňována. Záležitosti v oblasti sociálních služeb jsou řešeny tedy spíše improvizovaně. Starostové uvedli, že sice v minulosti proběhly semináře, které pořádal Liberecký kraj, ty pro ně byly ale příliš obecné. Někteří si vzpomněli na pracovní schůzku v Českém Dubu se zástupci města a zástupci Libereckého kraje v roce 2002, kdy byla ukončena činnost okresních úřadů, a měnily se podmínky pro okolní obce v otázce umísťování obyvatel do Domu s pečovatelskou službou. Starostové vítají současnou možnost společně vytvářet koncepci v mikroregionu, už jenom proto, že se vyjasní některé otázky, především financování sociálních služeb. Dle jejich názoru by se také mělo stanovit, co může zabezpečovat malá obec, co město Český Dub a co Liberecký kraj.

Dílčí závěr

V současné době není koncepce pro oblast sociálních služeb vytvořena a písemně formulována. Určitou perspektivu vnímají zadavatelé právě v metodě komunitního plánování, do níž se město hodlá zapojit, není ale jasné, zda je potřeba koncepce skutečně vnímána, nebo je komunitní plánování vnímáno jako určitý trend. Komunitní plánování by pak bylo využito pouze jako prostředek bez důkladnějšího zvážení, zda je tato metoda pro danou situaci a lokalitu vhodná.

Téma č. 3 - Proces vytváření koncepce sociálních služeb

- Máte nějakou představu, jak by se oblast sociálních služeb ve Vaší obci měla v budoucnosti vyvíjet? Jakým způsobem je toho možné dosáhnout?
- Jakým způsobem by se měla podoba sociálních služeb vytvářet?
 - Z čeho by měla vycházet?
 - Co by měla koncepce obsahovat, aby splnila svůj účel?
 - Máte nějaké informace /od koho/, jakým způsobem by se měla nabídka sociálních služeb řešit? A proč zrovna tímto způsobem? Máte k dispozici nějaké návody, metodické postupy, jak by se koncepce měla vytvářet?
- Kdo by se měl podle Vás podílet na vytváření podoby sociálních služeb a proč?
- Máte nějaké informace o metodě komunitního plánování?
 - Jak jste tyto informace získali? Máte k dispozici nějaké příručky nebo metodiky? Účastníte se nějakého školení nebo kurzů v rámci komunitního plánování? Máte nějaké informace z jiných obcí, kde už mají s komunitním plánováním zkušenost?
 - Jak tuto metodu hodnotíte?

Zjištění

Z otázky „Jak si představujete proces vytváření koncepce sociálních služeb?“ vyplynulo, že starostové obcí mají určitou představu, jak by měl probíhat proces vytváření koncepce sociálních služeb. Tuto představu si ovšem vytváří spíše intuitivně, na základě nekonkrétních podkladů. Ve své představě o způsobu vytváření koncepce sociálních

služeb zmiňují některé principy komunitního plánování i v případě, že o komunitním plánování jako metodě konkrétně nehovoří, především důraz na partnerství a spolupráci, potřebu stanovení priorit a směrů rozvoje lidmi, kteří v obci žijí a kompromis přání a možností. Dá se dokonce předpokládat, že tato představa je ovlivněna informacemi, s nimiž byli seznámeni během prvních kroků směrem k zavedení komunitního plánování. Starostové obcí ve většině vyjadřovali důležitost zapojení občanů do procesu vytváření nabídky služeb, zároveň však měli určitou obavu z jejich ochoty k zapojení. Poukazovali na malé možnosti obcí, neboť na tuto agendu „nemají lidi“.

Dílčí závěr

Starostové mají obvykle určitou představu, jak by měl probíhat proces vytváření koncepce sociálních služeb. Ve své představě zmiňují principy komunitního plánování i v případě, že o něm jako o konkrétní metodě nehovoří. Tato představa je ale vytvářena spíše intuitivně, bez důkladnějšího zvažování důsledků přistoupení k této metodě. To může vést ke zkreslenému očekávání od procesu komunitního plánování.

Téma č. 4 - Role obcí v zajištění sociálních služeb

- Kdo ve Vaší obci zodpovídá za nabídku sociálních služeb?
- Kdo navrhuje aktivity a opatření v oblasti sociálních služeb? A kdo o přijetí těchto opatření rozhoduje?
- Kdo má podle Vašeho názoru největší možnost oblast sociálních služeb ovlivňovat?
 - *Jak se vy osobně můžete podílet na rozhodování? Jsou Vaše kompetence dostatečné? Pokud ne, v čem?*
- Co si myslíte o přenesené zodpovědnosti za sociální služby na obce?
 - *Jsou svěřené povinnosti výrazem toho, že obce mají k občanům nejbližší a znají místní podmínky? Nebo se tím stát částečně zbavuje odpovědnosti?*

Zjištění

Na otázku „Jak vnímáte roli obce v zajištění sociálních služeb?“ dotazovaní starostové převážně reagovali ve dvou rovinách. Starostové si uvědomovali svou povinnost postarat se o své občany, ale zároveň přenášeli odpovědnosti za zajištění sociálních služeb na větší města nebo Liberecký kraj. Toto odůvodňovali zejména v souvislosti s financováním.

Svěřená zodpovědnost by podle nich měla být doprovázena vyšší finanční podporou ze strany státu. Starostové zdůrazňovali, že jsou občanům nejbližší a znají místní podmínky. Na druhou stranu uváděli, že některé služby (např. domovy důchodců) musí asi být jenom v těch větších městech.

Dílčí závěr

Odpovědnost za sociální služby a jejich úroveň vnímají zadavatelé jako důležitou úlohu obce. Přenos kompetencí vnímají především v souvislosti s financováním služeb. Přenos kompetencí z celostátní úrovně na úroveň krajskou resp. místní, který však není doprovázen adekvátními finančními prostředky, působí další problémy s financováním služeb a je překážkou v pozitivním přijetí zodpovědnosti za zajištění kvalitních služeb.

Téma č. 5 - Podmínky, které ovlivňují rozhodování obcí o rozvoji sociálních služeb

- Co Vás nevíce ovlivňuje při o dalším rozvoji sociálních služeb ve Vaší obci?
- Ptáte se občanů, co by chtěli v obci za sociální služby?
- Přizvali jste někdy ke spolupráci odborníky?

Zjištění

Nejvíce ovlivňuje starosty v jejich rozhodování o dalším rozvoji sociálních služeb to, co potřebují občané. Bohužel je někdy velmi problematické zjišťování názorů občanů a zpětná vazba. Současná praxe je taková, že názory občanů nejsou zjišťovány systematicky, ale spíše neformálním způsobem, kdy občan přijde na obecní úřad nebo se starosta dozví o potřebě od jiných spoluobčanů.

Starostové vyjadřují ve svých výpovědích účast občanů na rozhodování. Podle nich by koncipování podoby sociálních služeb mělo vycházet z názorů uživatelů těchto služeb, ale i uživatelů potencionálních. Zároveň ale mají obavu z nezájmu občanů o zapojení v této oblasti, což je ale spíše jejich domněnka, protože názory občanů nebyly dosud systematicky zjišťovány.

Spolupráci s odborníky preferují respondenti pouze v rámci zavádění metody komunitního plánování, přičemž role expertů by měla být pouze poradní a měli by spolupracovat se zástupci města i s občany. Podle jejich vyjádření není dobré svěřit

záležitosti týkající se města někomu zvenčí, vždy by se měli podílet i lidé, kteří ve městě žijí.

Dílčí závěr

Přes deklarovanou participativní strategii rozhodování o záležitostech sociálních služeb probíhá spíše autoritativně. Potřeba zapojení veřejnosti do rozhodování je zadavateli teoreticky vnímána, prakticky však prozatím dochází ke zjednodušení rozhodování na základě domnělých potřeb. Klíčovou aktivitou v procesu komunitního plánování proto bude zapojení všech aktérů do rozhodování tak, aby bylo umožněno deklarovanou participativní strategii (text – s. 29) uvést do praxe.

4 ZÁVĚR

Plánování rozvoje sociálních služeb je zcela nepochybně téma, které si v současné době zaslouží velkou pozornost. Různé zkušenosti z celé České republiky, různé cesty, příklady dobré praxe, ale také ocitnutí se ve „slepé uličce“ po vynaložení velkého množství energie mnoha lidí, je nutné vyhodnocovat a používat pro stanovení rozvojové strategie daných lokalit. Analýza specifík tvorby plánu v rozvoje Mikroregionu Podještědí byla určitým zamyšlením nad současným stavem a hledáním nových námětů pro zdařilý rozvoj sociálních služeb v daném mikroregionu. Pro autorku bylo velmi zajímavé nahlédnutí do zákulisí procesů komunitního plánování v jednotlivých obcích a díky tomu získala tak novou představu o možném reálném fungování sociálních služeb v Mikroregionu Podještědí. Získala nový pohled na komunitní plánování a poznala nový rozměr, který komunitní plánování může mít.

Smyslem bakalářské práce bylo umožnit vhled do procesů vytváření lokální koncepce sociálních služeb a role zadavatelů - zástupců místních samospráv v tomto procesu. Cílem práce bylo také zmapování specifík, která doprovázejí komunitní plánování sociálních služeb v rámci určitého celku – svazku obcí Mikroregionu Podještědí. Ukázalo se, že výsledná zjištění mohou být přínosná v počátečních fázích zavádění metody komunitního plánování v mikroregionu do praxe a mohou být podnětem pro zadavatele – starosty obcí, jak k záležitostem v oblasti sociálních služeb přistupovat.

Názory potencionálních zadavatelů na oblast sociálních služeb a způsob vytváření jejich nabídky jsou do značné míry ovlivněny velikostí jednotlivých obcí. Protože je rozsah poskytovaných služeb omezen a služby jsou zadavateli považovány za v současnosti dostačující, dosud se příliš nezabývali potřebou jejich rozvoje. S vytvořením prostoru pro společné plánování v rámci větší lokality – Mikroregionu Podještědí, jsou ale už úvahy o zavedení komunitního plánování výrazem snahy se oblastí sociálních služeb zabývat a podporovat ji.

Přestože dlouhodobá koncepce Mikroregionu Podještědí v oblasti rozvoje sociálních služeb nebyla prozatím vytvářena, starostové obcí si byli vědomi potřebnosti zmapování situace a stanovení priorit. Určitou perspektivu vidí právě v metodě komunitního plánování. Ve svých představách o vytváření nabídky sociálních služeb vyjadřují principy

komunitního plánování, především to, že o podobě služeb by měli rozhodovat ti, kteří v obci žijí. Vnímají jej však spíše jako určitý trend, v současné době uplatňovaný pro koncipování sociálních služeb a zřejmě si nedokážou docela představit, co tento proces obnáší.

Ukázalo se, že i starostové v menších obcích by proto měli být dostatečně informováni o přínosech, ale i možných překážkách komunitního plánování. Je třeba starosty více motivovat k zapojování do aktivit v rámci sociálních služeb, v budoucnu v rámci komunitního plánování, mimo jiné i zkvalitněním jejich informovanosti. Rozšíření povědomí zástupců samospráv o různých možnostech a aktivitách v oblasti sociálních služeb bude důležitou úlohou koordinátora komunitního plánování v počátečních fázích.

Zástupci samospráv v Mikroregionu Podještědí vnímají proces komunitního plánování jako šanci pro jejich obec, ovšem pro další fázi bude rozhodující, aby nedošlo v počáteční fázi k zahlcení cíli a zklamání z nemožnosti zvládnout náročnost metody komunitního plánování. Proto je důležité klást si ze začátku malé cíle a na těchto cílech se naučit proces komunitního plánování realizovat. Je důležité brát v úvahu specifika obcí a mikroregionu a formu komunitního plánování sociálních služeb přenést do „lidské“ a srozumitelné úrovně nejen pro zástupce samospráv, ale pro všechny občany, kteří v obcích žijí. Důležité je pochopení svých možností, pochopení role obce, Města Český Dub, Mikroregionu Podještědí a Libereckého kraje.

Potvrdilo se, že přes obtížnost koordinace celého procesu v rámci Mikroregionu Podještědí, je jedinou smysluplnou cestou zahrnutí do procesů komunitního plánování i malé obce, pokud projeví zájem. Nesmí se zapomínat na vytváření příznivého klimatu v mikroregionu tak, aby bylo dosaženo podstaty komunitního plánování, tj. že rozhodnutí vychází „zezdola“, tedy z názorů všech členů svazku. Jako pozitivní se během zpracování bakalářské práce ukázala zkušenost s podporou vzdělávání v oblasti komunitního plánování včetně schopností nezbytných pro správné vedení procesu.

Zjištění, dílčí závěry a náměty budou základem pro další spolupráci v oblasti sociálních služeb ve zkoumané lokalitě, pokud o ně projeví zástupci samospráv zájem.

5 NÁVRH OPATŘENÍ

Koordinace procesů na úrovni obec – mikroregion - kraj

Během zpracování bakalářské práce se ukázalo, že negativem v oblasti plánování sociálních služeb může být nekoordinovanost současně probíhajících procesů na úrovni obcí, mikroregionu a kraje. Obce nemají dostatečné kapacity na využití nabízených vzdělávacích akcí. Pracovníci mají v poslední době mnoho informací, které však nejsou schopny analyzovat a uvést v praktický život. Za velmi důležitý krok v dalším období autorka považuje koordinaci komunitního plánování v rámci celého kraje.

Implementace principů do každodenní praxe

Za určité negativum v oblasti komunitního plánování sociálních služeb lze považovat nedostatečnou schopnost vyškolených odborných pracovníků uvést získané teoretické vědomosti do praxe. Stále se více hovoří o principech komunitního plánování, o metodách, málo se však hovoří o konkrétních problémech, které obce trápí. V diskusi se ukázalo, že představitelé samospráv jsou schopni tyto problémy identifikovat a diskutovat o nich pod vedením zkušeného sociálního pracovníka. Implementace principů komunitního plánování do každodenní praxe je úzce spjata s výše uvedenou koordinací na úrovni obec – mikroregion – kraj a zapojením představitelů samospráv do tohoto procesu.

Přenos adekvátní části finančních prostředků

S předpokládaným a prosazovaným přenosem kompetencí v oblasti poskytování sociálních služeb na místní úroveň musí souviset i přenos adekvátní části finančních prostředků. Toto je velká výzva pro největšího poskytovatele sociálních služeb – kraj. Zástupci samospráv by měly dostat podporu v informovanosti o alternativách jejich získávání, například z programů v rámci Evropské unie.

6 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bílá kniha v sociálních službách, 2005. [online]. [cit. 16. 10. 2007] <<http://www.mpsv.cz/search.php>>

ČERNÁ, M. 2001. Proč potřebujeme sociální reformu? Centralistický model rozdělování peněz je nefunkční. [online]. [cit. 6. 1. 2008]. <<http://www.mvcr.cz/casopisy/s/2001/0022/22naz.html>>

HARTL, P. 1997. Komunita občanská a komunita terapeutická. Praha: Sociologické nakladatelství. ISBN 80-85850-45-1.

JOHNOVÁ, M. 2002. Standardy kvality sociálních služeb. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. ISBN 80-86552-23-3.

Komunitní plánování v České republice. 2005. [online]. [cit. 16. 10. 2007] <http://www.mmo.cz/soc/vCR_kplanxx.html>

KREBS, V. a kol. 2002. Sociální politika. Praha: ASPI. ISBN 80-86395-33-2.

Manuál pro zadavatele sociálních služeb. 2008. INSTAND, občanské sdružení. Projekt spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem ČR.

MATOUŠEK, O. 2003a. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál. ISBN 80-7178-548-2.

MATOUŠEK, O. 2003b. Slovník sociální práce. Praha: Portál. ISBN 80-7178-549-0.

MATOUŠEK, O. 2005. Hodnocení sociálních služeb – výzva pro blízkou budoucnost. In Smutek, M. ed. 2005. Možnosti sociální práce na počátku 21. století. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové. ISBN 80-86-771-10-5.

NAVRÁTIL, P. 2001. Teorie a metody sociální práce. Brno: Marek Zeman. ISBN 80-903070-0-0

ORINIAKOVÁ, P. ed. 2005. Návrhy konkrétních metodik pro komunitní plánování sociálních služeb v ČR. [online]. [cit. 6. 11. 2007]. <<http://www.kpss.cz/index.php?module=download&idfile=103>>

Průvodce procesem komunitního plánování sociálních služeb. 2004. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. ISBN 80-86-878-03-01.

RYLICOVÁ, J. 2005. Analýza podmínek účinné koordinace sítě poskytovatelů služeb sociální péče ze strany veřejné správy. [online]. [cit. 17. 1. 2006]. <<http://www.izpe.cz>>

ŠIMKOVÁ, E. 2005. Udržitelnost sociálních služeb. In Smutek, M. 2005. Možnosti sociální práce na počátku 21. století. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové. ISBN 80-86-771-10-5.

Udržitelný rozvoj. 2005. [online]. [cit. 6. 12. 2007].
<<http://www.ceu.cz/edu/ma21/UR.html>>

ÚLEHLA, I. 2002. Sociálně psychologické aspekty komunitního plánování obcí. Sociální politika 28, 2002, č. 12: s. 6-8.

VASKOVÁ, V., ÚLEHLA, I., KOVÁŘ, M. 2001. Komunitní plánování jako součást reformy sociálních služeb. Sociální politika, 27, 2001, č. 11: s. 8-9.

VASKOVÁ, V., ŽEŽULA, O. 2002. Komunitní plánování – věc veřejná. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. ISBN 80-86552-30-6.

VASEČKA, I. 1997. Skupinové stratégie obyvateľov vybraných lokálnych spoločenstiev v situáciách sociálneho ohrozenia. In Radičová, I. (ed.) 1997. Vieme čo odmietame a vieme čo chceme? (Životné stratégie občanov Slovenska). Bratislava: S.P.A.C.E

VITHOVÁ, V. 2005. Zhodnocení procesu komunitního plánování na Písecku a jeho srovnání s procesem komunitního plánování v regionu Ústí nad Labem. [online]. [cit. 2. 12. 2007].
<<http://www.komuntiniplanovani.wz.cz>>

Zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Osvědčení o účasti na Vzdělávacím programu pro zpracovatele komunitního plánu na úrovni obce (viz text – s. 33)

Příloha č. 2: Dotazník pro starosty obcí (viz text – s. 33)

Příloha č. 3: Tisková zpráva (viz text - s. 40)

Příloha č. 4: Dotazník pro veřejnost (viz text – s. 40)

Příloha č. 5: Harmonogram tvorby Plánu rozvoje Města Český Dub (viz text s. 40)

Zajištění systému

Komunitního plánování sociálních služeb.

Projekt „Zajištění místní a typové dostupnosti sociálních služeb“.

Tyto materiály byly vytvořeny s podporou EU.

Vzdělávací program pro zpracovatele komunitního plánu na úrovni obce/regionu

Potvrzujeme, že paní **Jana Svobodová**
absolvovala pilotní verzi vzdělávacího programu
pro zpracovatele komunitního plánu na úrovni obce/regionu
realizovaného v rámci veřejné zakázky MPSV ČR
„Zajištění místní a typové dostupnosti sociálních služeb“.

Vzdělávací program probíhal od září do listopadu 2006.

Jeho obsahovou náplní byly tyto bloky:

Definice plánování sociálních služeb, Hodnoty a principy plánování sociálních služeb, Účastníci plánování sociálních služeb, Postup plánování sociálních služeb, Organizační struktura při plánování sociálních služeb, Popis a zhodnocení současného stavu v obci/regionu pro účely plánování sociálních služeb, Komunikace v plánování sociálních služeb, Práce s veřejností při plánování sociálních služeb, Plánování budoucího stavu sociálních služeb v obci/regionu, Hodnocení úspěšnosti plánování sociálních služeb, Informační technologie.

Ing. Jana Pokorná
Zástupce lektorského týmu
z Libereckého kraje

Mgr. Ivan Úlehla
Zástupce realizátora projektu
Ředitel Komunitního plánování o.p.s.

Mgr. Martin Žárský
Zástupce MPSV ČR
Ředitel odboru sociálních služeb

Příloha č. 2: Dotazník pro starosty obcí (viz text – s. 33)

Část I.

Demografické údaje

Název obce	
Počet obyvatel	
Rozloha obce (ha)	

Část II.

Sociální služby

<i>Existuje v obci poskytovatel sociálních služeb se sídlem v obci?</i>	ANO	NE
<i>V případě že ano, jaký?</i>		
<i>Existuje v obci poskytovatel sociálních služeb, který do Vaší obce dojíždí?</i>	ANO	NE
<i>V případě že ano, jaký?</i>		
<i>Proběhlo v obci zjišťování potřeb (analýza poskytovaných sociálních služeb?)</i>	ANO	NE
<i>Jaké sociální otázky konkrétně, či často v obci řešíte? (vyjmenujte možnosti)</i>		
<i>Co Vás přivedlo k tomu, že chcete sociální službu plánovat?</i>		

Část III.

Financování sociálních služeb

<i>Vynakládá obec finanční prostředky z rozpočtu obce na výdaje spojené se sociální službou?</i>	ANO	NE
--	-----	----

**Tisková zpráva
o zahájení komunitního plánování sociálních služeb
ve městě Český Dub a okolí**

Město Český Dub oznamuje zahájení komunitního plánování sociálních služeb ve městě Český Dub a okolí a možnost zapojení všech občanů.

Co je komunitní plánování sociálních služeb?

Komunitní plánování je jedna z metod používaných pro vytvoření plánu sociálních služeb. Základním cílem této metody je, aby sociální služby byly takové, jaké si je občané určité komunity (obce, města, kraje) přejí, aby byly dostupné a efektivní. To znamená, že jejich počet a druh poskytovaných služeb budou odpovídat potřebám občanů. Komunitní plánování můžeme označit jako aktivní úsilí města o dlouhodobé a průběžné zapojování veřejnosti do řízení záležitostí obce.

Sociální služby chceme plánovat společně s občany...

Abychom mohli přistoupit k samotnému plánování budoucí podoby sociálních služeb v našem městě, rádi bychom znali Vaše potřeby a přání v oblasti poskytování sociálních služeb. Připravujeme společná setkávání zástupců městského úřadu, pečovatelské služby a občanů, kteří projeví zájem. Výstupem těchto setkání bude plán sociální politiky v našem městě. Těšíme se na setkání s Vámi.

Bližší informace o zahájení komunitního plánování a možnosti zapojení se do tohoto procesu získáte na:

Jana Svobodová, tajemník MěÚ Český Dub, tel. 485147262, e-mail: jana.svobodova@cdub.cz

Ilona Milerová, ředitelka Pečovatelské služby český Dub, tel.: 485147 762, e-mail: ilona.milerova@post.cz

Otakar Pospíšil, občan města Český Dub

DOTAZNÍK

Zahájení komunitního plánování sociálních služeb

ve městě Český Dub a okolí

Město Český Dub oznamuje zahájení komunitního plánování sociálních služeb ve městě Český Dub a okolí. Občané mají možnost se do komunitního plánování zapojit. Zdvouřile Vás žádáme o vrácení vyplněného dotazníku zpět na adresu MěÚ.

1. Uved'te Vaše bydliště

- ☐ Český Dub
- ☐ okolí
- ☐ mikroregion Podještědí
- ☐ jiné

2. Jste uživatelem sociálních služeb?

- ☐ ANO
- ☐ NE

3. Jakou sociální službu využíváte?

- ☐ terénní pečovatelskou službu
- ☐ služby mi poskytuje rodina
- ☐ bydlím v domě s pečovatelskou službou
- ☐ jiné, uveďte.....

4. O využívání jaké sociální služby byste měl(a) zájem?

- ☐ asistenční službu
- ☐ dobrovolnictví
- ☐ domácí ošetrovatelskou službu
- ☐ rozšíření terénní pečovatelské služby
- ☐ jiné, uveďte.....

5. Jste:

- ☐ muž
- ☐ žena

6. Věk

- ☐ do 50 let
- ☐ od 50 – 60 let
- ☐ od 60 – 70 let
- ☐ nad 70 let

Příloha č. 5: Harmonogram tvorby Plánu rozvoje Města Český Dub (viz text s. 40)

Termín	Předmět plnění
23.2.2007	Vytipování členů pracovní skupiny
25.2.2007	Informace do Karolínky, Zpravodaje
1.3.2007	Informace na internetové stránky města
2.3.2007	Motivační dopis členům PS - zpracování, rozeslání
15.3.2007	Den starosty
15.3.2007	Osobní setkání s vytipovanými členy PS
15.3.2007	Vyhlášení dětské soutěže
23.3.2007	Finalizace složení PS
23.3.2007	Zasedání zastupitelstva města - PODKLADY
25.3.2007	Informace do Karolínky, Zpravodaje
29.3.2007	Představení pracovní skupiny zastupitelstvu města
29.3.2007	Zasedání zastupitelstva města
1.4.2007	Anketa1 - vyhlášení
6.4.2007	Informace na internetové stránky města
6.4.2007	Sběr a zpracování datových podkladů
11.4.2007	Den starosty
18.4.2007	Zasedání zastupitelstva města - PODKLADY
20.4.2007	Sběr, zhodnocení, interpretace dat
24.4.2007	Zasedání zastupitelstva města
25.4.2007	Informace do Karolínky, Zpravodaje
27.4.2007	Informace na internetové stránky města
30.4.2007	Anketa1 - ukončení
1.5.2007	Anketa2 - vyhlášení

4.5.2007	Analytické práce dle problémových okruhů
4.5.2007	Dílčí SWOT analýzy
4.5.2007	Jednání PS1 - PODKLADY
10.5.2007	Anketa1 - vyhodnocení
10.5.2007	Jednání PS1 - hodnocení socioekonomických analytických závěrů
16.5.2007	Den starosty
18.5.2007	Celková SWOT analýza
18.5.2007	Informace na internetové stránky města
18.5.2007	Provedení finanční analýzy
18.5.2007	Srovnávací analýza
18.5.2007	Východiska návrhové části
23.5.2007	Zasedání zastupitelstva města - PODKLADY
25.5.2007	Informace do Karolinky, Zpravodaje
29.5.2007	Zasedání zastupitelstva města
31.5.2007	Anketa2 - ukončení
31.5.2007	Ukončení dětské soutěže
1.6.2007	Informace na internetové stránky města
1.6.2007	Návrh cílů, programových úkolů, aktivit
2.6.2007	Jednání PS2 - PODKLADY
8.6.2007	Anketa2 - vyhodnocení
8.6.2007	Jednání PS2 - fin., org.analýza, cíle, progr.úkoly, aktivity
13.6.2007	Den starosty
20.6.2007	Zasedání zastupitelstva města - PODKLADY
22.6.2007	Informace na internetové stránky města
22.6.2007	Vyhodnocení dětské soutěže - např. školní akademie
25.6.2007	Informace do Zpravodaje

26.6.2007	Zasedání zastupitelstva města
8.7.2007	Specifikace návrhové části
13.7.2007	Informace na internetové stránky města
20.7.2007	Zpracování výstupů projednávání
25.7.2007	Informace do Zpravodaje
3.8.2007	Informace na internetové stránky města
3.8.2007	Rzbor jednotlivých priorit Programu rozvoje města
7.8.2007	Jednání PS 3 - návrhová část Programu
10.8.2007	Specifikace aktivit pro r. 2008
10.8.2007	Specifikace přípravných kroků v r. 2007
17.8.2007	Informace na internetové stránky města
19.8.2007	Zpracování
19.8.2007	Zpracování výstupů projednávání
28.8.2007	Jednání PS 4 a zastupitelů
25.8.2007	Informace do Zpravodaje
31.8.2007	Překlad
31.8.2007	Informace na internetové stránky města
5.9.2007	Zasedání zastupitelstva města - PODKLADY
11.9.2007	Zasedání zastupitelstva města
26.9.2007	Den starosty